

"PROLETAREC"
JE DELAVSKI
LIST ZA
misleče čitatelje.

PROLETAREC

OFFICIAL ORGAN JUGOSLAV FEDERATION. S. P. GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

DRUGI
NAJSTAREJŠI
jugoslovanski
socialistični list.

ST. — NO. 1284.

Entered as second-class matter December 6, 1937, at the post office
at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3d, 1879.

CHICAGO, ILL., 21. APRILA, (APRIL 21), 1932.

Published weekly at
3639 W. 26th St.

LETO—VOL. XXVII.

NOVA MOBILIZACIJA ZA OBRAMBO "AMERIKANIZMA"

ZAROTE POD MASKO PATRIOTIZMA PROTI ZAVEDNEMU DELAVSTVU

Povečana pažnja privatnih interesov na šolstvo. —
Komu služi milica? — Delavce ubijajo zaradi profita

Zdaj se nič ne izgleda, da se gospodarske razmere okrenejeno bolje in kapitalizma postaja strah. Kaj, če gladno ljudstvo postane "radikalno"? To se ne sme zgoditi, je ultimatum dolarske propagande. Zato je začela čezdalje glasneje brenkati na strune patriotizma.

Med vsemi "patriotičnimi" organizacijami je Ameriška legija najbolj kričava. V nešteto slučajih postavlja samo sebe nad vsako drugo oblast in prepoveduje shode delavskih organizacij, ali pa jih razbjira in izgánja delavske agitatorje. Njen vpliv je ogromen, dasi nimajo bivši vojaki kot posamezniki in ne kot članstvo v celoti v nji nikake odločjujoče besede.

Ameriški kapitalizem si je v Ameriški legiji izbral postojanko, ki jo spreminja v ustavovo in fašistično taktiko. V slučaju potrebe bo po pognal v vojno za kapitalizem proti delavstvu, katerega bodo obdolžili neljajnosti in "rdečkarstva".

Ameriška legija je braniteljica "ustave", toda ustavo tolmači tako kakor hočejo multimilijonarji. Je za "red in mir", sama pa razbija mirne delavske shode. Je proti tujerodcem, njeni gospodarji pa špekulirajo v tujih deželah. Na kratko, Ameriška legija ima vse znane fašistične organizacije, in od italijske se razlikuje v tem, da je še bolj izrazita delavnost kapitalizma.

Nedavno je bila ustanovljena z uradom v Chicagu organizacija, ki se imenuje "Defenders of America". Po naši bi ji lahko rekli "brambovi Amerike". Dali so si za zadačo varovati ameriško šolstvo pred radikalizmom. Pazili bodo na profesorje in učitelje, na dijaške organizacije in njih listo ter skrbeli, da se duh "nelejalnosti" nikakor ne razširi med mladino v šolah. Toda to, čemur pravijo "nelejalnost", v resnicni nič drugega kakor odpor proti socialnim kriticam.

Ponekod postaja spet agresiven Ku-Klux-Klan, ki je organizacija bigotov in fanatikov, kateri misijo, da je Bog ustvaril svet samo za "čisto" angloško pleme, vse druge ljudi pa je postal peklenček na svet njim v pokoru.

Kapitalistično časopisje dobiča od svojih centralnih agencij redna navodila, kako naj nastopa proti "radikalni propagandi". Vsi kapitalistični govorniki se sklicujejo na patriotskem, slave ameriško zastavo, Washingtona in Lincolnina, in grme proti "prevrtni goni", "ki prihaja iz Evrope".

Prihodnja bo prvomajska številka.
STE VI ŽE poslali
zanje naročilo
ali oglas?

PREMOGARJI, KI "KRADEJO" KURIVO

Prošlo zimo so trpele mnoge družine premogarjev pomankanje premoga. Za služka ni bilo, kasti kurivo pa je prepovedano. Vsled tega so si rudarji pomagali, kjer koli mogoče, s kopanjem premoga v zapuščenih rovih, a še to so morali delati največ skrivaj. Na tej sliki je skupina premogarjev v Shenandoah, Pa., ki so si napravili rov, toda brez dovoljenja kompanije, katera lastuje ta prirodni zaklad. Ako bi jih zatolil pri delu kompanijski čuvaj, namesto fotografa, ne bi bilo te slike.

IX. REDNI ZBOR J. S. Z. BO IMEL NAD 70 ČLANOV

Italija "pripravljena"

Francoski admiral Degouy je nedavno priobčil v listih razkritja o zalogah strupenega plina in drugih morilnih kemikalij v italijskih vojnih skladisih ob meji Francije in Jugoslavije. Italijanski vojni aeroplani so vsak hip pripravljeni s tovorom plinskim bombi in granat preko meje in "braniti" Italijo.

FAŠISM V ITALIJII RAZMAJAN.—CENZURA SKRIVA PRAVO SLIKO

Ze lansko jesen so se med kmeti v južni Italiji dogajali oboroženi upori zaradi previsokih dakov. Cenzura pa je veste izrednih zatrila, da jih ni priobčil noben časopis v Italiji. Mussolinijeva žandarmerija je poskrbela, da ni prišel noben reporter tujezemskih listov v "okužene" kraje in tako se je izvedelo o uporu še v razpravi o davčni predlogi v italijskem "senatu" dne 14. aprila t. l.

Mussolinijevi ministri so moralni priznati, da je situacija resna, tolažili pa so "z neizmerno lejalnostjo fašistov do države". V Italiji krizi mnogo tajno izdan in vtihotapljenih letakov, ki ljudstvu pojasnjujejo resnico o razmerah in ga pozivajo na boj proti fašizmu. Policijski šef je zagotovil Mussolinijeve senatorje, da se proti "krivcem", ki so osumljenci sirsjenja letakov, postopa brez prizanaanja.

Fašizem je obljubil odrešiti italijsko ljudstvo iz ekonomskega kaosa in ga privesti v idealne razmere. Faktično pa postaja Italija čezdalje bolj kaotična in je mirna edino po zaslugu bajonetov. Fašizem v Italiji ni zgrajen na skali, nego na ječah, krogljah in bajonetih.

Prihodnja bo
prvomajska
številka.
STE VI ŽE
poslali
zanje naročilo
ali oglas?

Zveza vseh podpornih društv v Minnesota

V naselbinah severne Minnesote je v teku že dlje časa akcija za storitev zveze podpornih društv vseh jugoslovenskih organizacij. Imajo že publikacijski odbor, v katerem so zastopana društva SNPJ, KSKJ, JSKJ, SSPZ, HBZ in SBZ. Konferenca zastopnikov vseh društev se bo vršila 1. maja na Chisholmu, zadnja pa je bila 3. januarja na Evelethu.

Zupnik so do prošle sobote prijavili na IX. redni zbor JSZ. 26 delegatov in društva Prosvetne matice 16, poleg teh pa pride iz raznih naselbin 12 poročevalcev. Več klubov in konferenca JSZ izvoli delegate še te dni. Skupno s člani odborov bo imel IX. redni zbor nad 70 članov, ali največ v zgodovini JSZ, razen njenega III. rednega zabora. Delegatje pridejo iz vseh držav, kjer se naše delavstvo udejstvuje kulturno in politično v delavskem duhu.

V teku prošlega tedna so prijavili delegati sledeči klubji JSZ: št. 13 Sygan, Pa., John Kokelj; št. 37 Milwaukee, Wis., Albert Hrasl in Joe Radelj; št. 95 Piney Fork, O., Frank Zaveršnik; št. 222 Girard, O., John Tancek. Društva Prosvetne matice: št. 16 SNPJ Milwaukee, Jacob Rožič; št. 138 SNPJ Canonsburg, John Koklič; št. 192 SNPJ Milwaukee, Mary Musich; št. 234 SNPJ Milwaukee, Joe Chokel; št. 606 SNPJ Arma, Kans., William J. Strah; št. 725 SNPJ Pipetown, Pa., John Rak (pooblaščenec); št. 20 SSPZ, Cleveland, Anton Jankovich; Izobraževalni in dramski klub "Slovenija", San Francisco, Calif., Joško Ovčar (pooblaščenec).

Dne 1. maja izvolijo deležate še ohijska in illinoiska-wisconsinška konferenca JSZ. Pred koncem meseca se pričakuje prijave delegatov tudi od ostalih večjih klubov in društev Prosvetne Matice.

Na zadnjem (osmem) rednem zboru JSZ 1. 1930 v Detroitu je bilo 25 delegatov klubov JSZ, devet direktnih delegatov društev Prosvetne matice, štiri delegatje konferenčnih organizacij JSZ, 3 bratski delegatje, 8 referentov in 11 članov odborov, skupaj 60 članov.

Ameriška vojna mornarična na Pacifiku

Zed. države imajo že par mecesev na Pacifiku skoraj vso svojo vojno floto, broječa 141 različnih ladij. Kriva tej koncentraciji je kapitalistična tekma za trg na Kitajskem.

VLADE SE GLEDÉ RAZOROŽITVE NE MOREJO ZED. NITI

Odprava militarizma pod kapitalizmom je nemogoča. — Delegatje vlad v Genovi "ma-nevrirajo".

Zastopnik sovjetske Rusije je na razrožitveni konferenci to leto predložil že dva načrta.

Njegov prvi predlog je določil popoln razpust armad in mornaric. Ni bil upoštevan. V drugi je predlagal stopnjevalno razroževanje. Francija je predlagala ustanovitev mednarodne armade pod kontrolo lige narodov. Italijanski načrt določa odpravo "agresivnih vojnih priprav", kakršnih si same zaradi finančnih zagat ne more nabaviti.

Zed. države so predlagale odpravo plina v vojni, velikih oklopnih tankov in težkega topništva, češ, da so to agresivna orožja. Izgleda, da hočejo diplomatično omestiti vojno moč le drugih, ne pa svoje dežele, in tako bo ostalo kar se militarizma tiče vse po starem.

Na drugi strani pa smatrajo za zmago že to, da so kapitalistični državniki prisiljeni prihajati skupaj in govoriti o razrožitvi. Vsekakor so take konference same na sebi priznanje, da tudi kapitalistične vlade smatrajo izdatke za armado in mornarico za nepotrebno breme, ki obstoji le zaradi "interesov".

To se pravi, armade in mornarice obstajajo le zato, da branijo kapitalistične investicije in pa da protektirajo imperialistično politiko.

Oboje je spojeno drug z drugim.

Profit telefonskega trusta znaša milijone

American Telephone and Telegraph-kompanija je imela v prvem četrletju tega leta \$38,699,204 čistih dohodkov, ali 7 milijonov manj kot v isti dobri leti. Vendar pa je tudi 38 milijonov lepa vstopa. Če bi bile telefonske in telegrafiske naprave državna posest, bi ostala ta dobiček ljudstvu.

NA UKAZ NEMČIJE JE ENA ARMADA MANJ NA SVETU

Hitlerjeva privatna fašistična armada, broječa 400,000 mož, prepovedana in razpuščena.

Razen poraza pri predsedniški volitvah je zadel nemške fašiste še en velik udarec. Nemška vlada jim je s posebnim dekretom razpustila armado in svoj ukaz tudi izvedla. Nekej tednov prej bi to izzvalo civilno vojno.

Fašistične čete, ki so štele že okrog 400,000 "mož" (največ je bilo v njih namreč mladih), so vežbali bivši kajzerjevi oficirji. Navduševali so se za pokolja, v domišljiju, da pride nekega dne ukaz, da naj okupirajo Nemčijo za fašizem. Hitler se je vladnemu dekretu zelo protivil in robantil z grožnjami, in to je vse, kar je mogelo.

Komunistična privata armada je bila na enak način razpuščena že prej, republikska garda in "železna fronta", obe pod kontrolo socialistov pa se razpustila prostovoljno, ker je v odpravo Hitlerjeve armade potreba za takojšnjo uporabo reprezentativnih ornatih.

Vprašanje privatnih armad v Nemčiji zdaj ni več važno, pač pa volite v pruski deželnini zbor, ki se vrše 24. aprila. Ako izgube fašisti tudi to bitko, je takozvana fašistična nevarnost v Nemčiji potem pri kraju.

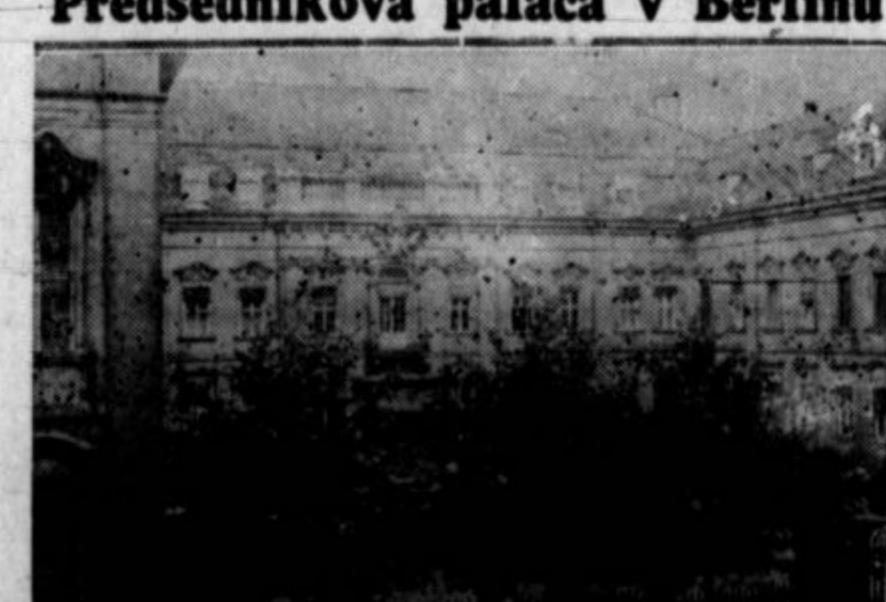
12,000 ubitih vsako leto

Skozi zadnjih 31 let je bilo v Zed. državah umorjenih povprečno 12,000 oseb vsako leto, kar je po odstotkih več kot v katerikoli drugi deželi na svetu. V primera navajamo, da je bilo lani v Kanadi ubitih v pobjojih in napadih 16 oseb na vsakih milijon prebivalcev, v Zed. državah pa 109.

Četrto milijarde za vzdrževanje "politike"

Republikanska in demokratska stranka imata tisoč ljudi v javnih službah na stroške ljudstva, katerih edina naloga je služiti njunim političnim mašinam, ne pa izvrševati kako delo za ljudstvo. Skupno prejemajo ti "politični" tretje povprečno četrt milijarde dollarjev, kakor je izračunal po raznih podatkih George McAnney, predsednik national civil service.

Predsednikova palača v Berlinu

Na sliki je "Reichspräsident Palais" ali nemška "Bela hiša", v Berlinu, v kateri bo stanoval predsednik Hindenburg lahko še sedem let, ako se med tem ne bo zgodil, kar bi nisla temu skrajšalo.

Glasovi iz Našega Gibanja

Članom 9. zborna JSZ

Milwaukee, Wis. — Delegatom in drugim članom (člancem) devetega rednega zborna naj služi v ravnjanje sledče.

Vsi boste dobili stan pri rojih.

Kdor ima tu svoje in bi rad stanoval pri njih, naj sporoči našemu odboru na spodnjem naslovu, da se informiramo in stvar uredimo v obojestransko zadovoljstvo.

Potreben je, da se priglasite za stanovanje ko hitro mogoče vsi, ki ga ne boste dobili direktno pri svojih ali prijateljih, da bomo vedeli, koliko stanovanj poiskati.

Sporočite nam tudi, s katerimi vlaki boste dospeli, da vas počakamo na postaji. V Milwaukee prihajajo vlaki železnic North Western in Chicago, Milwaukee, St. Paul, dalje vlaki električne železnice Chicago North Shore in interurban električne kare. Tudi z avtobusi ima mesto dobre zvezze.

Priporočamo, da se delegatje, ki se ustavijo v Chicagu, pripeljejo v Milwauke skupno s člkaškimi sodrugi.

Kdorkoli želi kako pojasnilo, naj piše na spodnji naslov.

Za odbor, Leonard Alpner,
708A West Pierce St., Milwaukee, Wis.

Naš sestanek v Minnesota

V severni Minnesota je bilo včasi vsestransko aktivno življenje. Parna lopata, neuspešne stavke in kriza s svojimi posledicami pa nas je zagrabilna za vrat in nas tišči, da le še životarimo namesto živimo.

Mnogi se zavedajo, da je nam mrtvilo škodljivo in ga odpravljajo z delovanjem v društih in federacijah društev, ali treba bo iti še korak dalj in skušati spraviti naprednejše delavec v tesnejše stike. V ta namen se bo vršil na Chisholmu 1. maja sestanek, ki se prične ob 10. dopoldne. Namen bosta pojasnila J. Kobi in podpisani.

Vsi torej, ki se strinjate s Kobetovim povabilom, prispečeno v tem listu nedavno, ste znova vabljeni 1. maja na Chisholm.

Max Martz.

To in ono pri nas in drugod

Cleveland, O. — Na dan volitev 3. novembra 1931 sem šel po ulici mimo volišča. Tam opazim rojaka, ki je z napisom na prsih oglašal republikanskega kandidata Collisterja za okrajnega blagajnika. Poznal sem tega rojaka dobro, se ustavljal pri njemu in ga vprašal kako in kaj.

"Moram," se mi je opravičeval, "moram delati zanj (za omenjenega republikanca), kajti sem v mestni službi. Kaj pa hočem?"

Nisem mu posebno zameril. Je pač borba za kruh. Ko pa mi pravi čez nekaj časa, da je ta kandidat (Collister) fin človek in tudi dober, sem izgubil do tega rojaka vse simpatije.

Včasi razmre človeka prisilijo, da napravi kompromis. Tistem rojaku ne bi zameril napis, ki ga je nosil na kamicoli za republikanskega kandidata, ker sem pač razumel, da mesto in okraj ne najemata delavcev zato, da delajo samo za mesto ali okraj, nego zategadelj, da bi agitirali za stranko, katera jim da "delo". Če bi mi rojak dejal: "Uganjam to komedijo, ker moram," pa bi povedal po pravici in pametno. Ali ko mi je začel prepričevalno hvalti kandidata, mi je bilo preveč.

Kandidat, ki ga omenjam, je bil res izvoljen in je pokazal, da je zares "dobri človek". V svoji "dobroti" je gospodaril tako, da mu danes manjka po ugotovitvi računskih izvedenov kar \$679,482.63. To je kajne priljivo lepa vsota. Kam neki je izginila? Naš rojak, ki je za tega blagajnika nosil napis na kamicoli, je še zmerom revez. On torej ni krv tega nad polmilijonskega primanklja. Je pa tudi on nekaj zakrivil, ker se je podal tako daleč v agitaciji, da je ljudi prepričevali o "dobrotljivosti" kandidata.

Nedavno sem se v šali pogovarjal z nekim rojakom radi volitev. On ve, kaj sem. Odvrnil mi je: "Jaz volim vedno za kandidate, o katerih mislim, da so all right, pa naj že pri-

padajo katerikoli stranki."

Veliko jih je, ki misijo, da glasujejo za "dobre kandidate", neglede na stranko. Če jim zmoto tolmačiš, ne verjamemo, kadar pa spoznajo, da so ogoljufani, pa rešijo problem s krialito, "vsi so glihi"! Dokler bomo imeli v Clevelandu večino takih ljudi, ne bomo Milwaukee.

Neki rojak v Chicagu je svoječasno v dopisu izjavil, da v srcu je še socialist, telesno pa ne več . . . Citali smo, da je pri zadnjih primarnih volitvah prodal tudi srce republikancem. Urednik njegovega magazina je lahko vesel uspeha svoje prosvetne zadruge . . .

V nedeljo 1. maja bo v Slov. nar. domu velika prvomajska proslava. Program se prične ob 3:30 popoldne, ob 8. zvečer pa plesna zabava. Vstopnica 25c. Eden govornikov bo J. W. Sharts, socialistični kandidat za governerja.

Stari čitatelji "Proletarca" v družini Rodica v Collinwoodu so prevzeli še eno trgovino mehkih pijač, sladoleda in slične robe. Narocili so tudi še enega "Proletarca".

Anton Vičič je zadnjič delal, da v Clevelandu premalo delamo. Je res tako, Tone. Eni delajo preveč, drugi premalo, tretji pa nič. Če bi tisti, ki delajo premalo, in oni, ki nič, delali vsaki nekoliko, ne bi rabili sodrogov iz Chicaga...

Včasi so pri "E." že zapisali, da socialisti nič ne delajo, samo kriče. Toda jih je malo, da kriče, ker jih malo dela. Drugi so tisto in mirni. Toda kaj naj storimo, s. Vičič? Ali naj jim večimo žleze, da se pomladne in dobe na ta način potrebni "pop"?

Fr. Barbic.

Klubova prireditev.

Stavka premogarjev

Bridgeport, O. — Dne 8. aprila je bilo v demonstrativnem pohodu 3,000 stavkujočih premogarjev z 1,100 avti. Sli so k zadnjemu rovu na Somersku, ki je potem tudi ustavil obrat. Stavka je popolna. Ce bo kakšna kompanija skušala začeti z delom, bo gotovo izvzvala nemir. Premogarji so izstradani, toda navdušeni. Frakci v stavki ni. Vse je za U. M. W. O. N. M. U. nič več čuti. Ena izmed zahtev premogarjev je enaka plača za vse.

Na pohodu 8. aprila sem videl tudi mnogo biričev, toda ničnih njih ni zinil besede. V sosedni W. Va. je težje. Od tega so sli premogarji k westvirginškem rovom že parkrat, pa so jih s plinskim bombami pognali nazaj preko meje v Ohio. Mostove čez reko Ohio, ki tod meji med temo državama, so zastražili z milico in ne vem še vse.

Governiki pozivajo delavstvo k solidarnosti. Če zmagojo, je unija njihova in oni naj pazijo, kakšne odbornike ji izvolijo. Složnost je velika in videti je, kot da smo vsi eden. Rudarji zaslužijo zmago. Dovolj so že trpeli.

Klub št. 11 in njegov pevski zbor "Naprej" bosta imela 30. aprila priredbo z obširnim spredrom. To bo ob enem prvomajskem slavnost. Vprizorjena bo igra "Prvi ples", čuli bomo govornike in deklamacije v slovenskem in angleškem jeziku ter petje.

Vpoštevajoč razmere, je vstopnina samo 25c. Igrala bo prava domača godba, postreženi pa boste vzlizkrizi O. K. Kot veste že izkušenj, je vas klub št. 11 zabaval vedno z dobrimi programi. Tudi se

KENTUCKY NOČE PREISKAV

Harlan County in drugi premogovniški revirji v Kentuckyju nočno preiskav, ako so "naperjene proti redu, miru in Bogu". To je argument državnega pravnikov v Harlanu in drugih gospodarjev, ki imajo politične službe v interesu kompanij, katerih gospodarje nad vložili v telesi svojih delavcev. Še vsakega, ki je prišel v Harlanški bazen, da preide kdrobita izkorisťe svoje sušje, so ne eni drug način ignali. Ker so ni posrečili odraženim, so poskušali študentje. Prišli so iz novyorskih univerz v se tudi prepričali, da ustava v Harlanu in Kentuckyju sploh prav moč velja. Za njimi so poskušali srečo studentje iz delavške kolegije v Arkansusu. Ko so prišli tja, so jih napravili pridigo, da ni lepo utikati novov v kuje zadeve, nato so jih odvlekli v godz, jih prvezali k drevesom ter jih preprečili sibami. Na tej sliki je skupina študentov na povratku.

daj vam garantira, da boste zadovoljni. Dne 30. aprila se torej vidimo v Društveni dvorani, stop 16, Barton Line.

Za odbor kluba in pevskega zborna Jos. Sny.

Bitka, zmaga, 30. aprila pa zabava

West Allis, Wis. — Strašansko je bilo grmenje v prošli volilni kampanji bodisi na shodi kakor tudi v lokalnem ligu West Allis Star. Treskali so namreč nestrankarji proti socialistom. Pa ni nič zaledelo.

Prej socialisti niso imeli v tem mestu nobenega uradnika, zdaj pa imamo šest. Pa še drugič, šest, in uprava bo skoro v celoti naša. Za župana je izvoljen socialist dr. Baxter. Ako si predstavite, da nismo socialisti v West Allisu imeli prej ničesar, nasprotinci pa vse, boste pač razumeli, kako velike so naše pridobitve.

Izmed aldermanov so bili izvoljeni trije socialisti, dva pa sta ostala v manjšini eden za 14 in drugi za 16 glasov. Listi so pisali, da so se števci vsaj pri enemu bržkone ušteli in bo morda koncem konca moralno dognati sodiče. Tudi za okrajnega nadzornika je zmagal socialistični kandidat in nekaj socialistov je izvoljenih v šolski odbor.

Rojak sodrug Brenkuš, ki je bil socialistični kandidat za mestnega blagajnika, je dobil okrog 4,000 glasov. Ker je zaposlen ob večerih v gledališču pri orkestru, mu ni bilo mogoče nastopati na shodi in pomagati v kampanji, kar je mnogo vzrok, da ni zmagal. Če ne zdaj, pa v drugi.

Večer pred volitvami so imeli nestrankarji veliko avtomobilsko parado z rdečimi lučmi. Se pač niso zavedali, da že dan pre praznje N A S O zmago.

V Milwaukeeju so izvolili za župana s. Hoana, ki s tem nastopi že peti termin. Socialisti v Milwaukeeju, ki je 11. največje mesto v Ameriki, so izvolili tudi blagajnika, mestnega pravnika, 12 aldermanov in 9 okrajnih nadzornikov. Skupno imajo s temi zmagami že 48 odstotkov mestnega zastopstva, kar ni še večina, toda vzlizkrizi te muvelja, vplivna in v marsičem odločujoča moč.

Klub št. 180 je v socialistični agitaciji na West Allisu veliko sodeloval. Kakor prej, je potreben v bodoče. Rojaki, ki simpatizirajo s socialistično stranko in glasujete zanj, postanite člani kluba št. 180. Vstopnina je povečini prosta, članarina majhna, brezposelnih pa

dobe izjemne članske znamke, ako ne morejo plačevati članarine. Klubove seje se vrše vsako četrto nedeljo v mesecu ob 2. pop. v Kraljevi dvorani.

Dne 30. aprila na predverje konference klubov in društva Prosvetne matice priredi naš klub domačo zabavo. Na nji bomo ob enem obhajali prvomajsko slavnost ter socialistično zmago na West Allisu.

V ta namen nas obiščajo naši javni uradniki in izmed zunanjih sodrov načelne mogoče poseti Charles Pogorelec in morda več drugih, ki se naslednji dan udeleže konference. Vstopnina za moške je 75c, za ženske 50c, postrežba pa vsa prostata. Članice so obljujibile prijeti krov v potic, kar pa se prileže zraven drugega, bi prosili naše mesarje da bi pomagali. Ko se človek do sitega naže, tudi veste, kaj je najboljše. Kdor ga je torej v jeseni kaj napršal, pa bi lahko nekaj oddal, naj me poklici s sporčilom, da ga mi izroči v varstvo kak "bokal". Tudi vsako drugo reč radi sprejememo.

Naslednji dan dopoldne se prične konferenca, popoldne in zvečer pa priredi klub št. 37 prvomajsko slavnost. Za zbor JSZ se dobro pripravljamo. Na banketu bosta govorila med drugimi socialistična župana D. W. Hoan in dr. Baxter. Dne 29. maja bo igra v koncert. Delegacije in gosti bodo morali biti zelo za posljeni čez dan in ob večerih. Ne bo jim dolgčas med nami.

Anton Demšar.

Razprava o diktaturi

Chicago, Ill. — V petek 22. aprila bo po končanem dnevnu redu seje kluba št. 1 govoril Ivan Molek o vprašanju, ali je diktatura v slučaju socialistične zmage potrebna, in kaj je diktatura. Odgovoril bo tudi na izvajanje Joško Ovna, ki je govoril o istem predmetu na prošli seji. Članstvo prosimo, da pride na sejo zgodaj, ker se prične točno ob 8. Tudi drugi rojaci so dobrodošli.

P. O.

Za okraj Westmoreland Herminie, Pa. — Dne 1. maja ob 2. pop. priredi socialistična stranka okraja Westmoreland v Turner dvorani na Jeannette prvomajsko manifestacijsko slavnost. Čuli boste fine govornike. Tudi zabave ne bo manjkalo. Pridite vse.

Anton Zornić.

Prvomajska proslava v

Cleveland

Cleveland, O. — V petih letih je zopet naneslo, da pada 1. maj, praznik mednarodnega delavstva, na nedeljo.

V predvojni in medvojni dobi, in pred masakrom na Public Square l. 1919, ko je bilo socialni gibanje v Clevelandu bolj močno, se je prvi majnik praznoval tudi na delovni dan že zelo impozantno. Tisoč delavcev je na ta dan odložilo svoje orodje in proslavljalo simbol svojega praznika s povorkami po ulicah in s slavnostnimi shodili.

Ker je soc. stranka v številu članstva v tem mestu še vedno šibka, se je povorko tudi letos opustilo, tembolj pa se pripravlja na proslavo v dvorani. Spored vključuje govore, petje in razne druge delavške nastope. Prične se ob 3. popoldne v auditoriju Slov. nar. doma na St. Clair Ave., zvečer pa bo plesna zabava. Vstopnice za kritje stroškov so po 25c in so veljavne tudi zvečer na plesni zabavi.

Več dopisov smo moral skrajšati, da jih priobčimo čim več v tej številki, ker prihodnja bo prvomajsko izdaja. Dopis oglasovalne vsebine v majski številki nameč ne priobčujemo.

Nekaj dopisov, ki razpravljajo o vprašanju "Proletarca", je odloženih in bodo priobčeni v izdaji z dne 5. maja.

Prispevki za pokritje stroškov prvomajskoga "Proletarca"

II. izkaz.
Imperial, Pa. Klub št. 31 JSZ \$10.00.

Chicago, Ill. Fred A. Vider \$3; Peter Swolsak \$1; Rose Sajovec 50c; Frank Debeljak 25c; po 20c: Louis Zidar in Martin Janežič, skupaj \$5.15.

Little Falls, N. Y. Elizabeth Penich 70c; po 50c: Jennie Estenich in Frances Estenich; po 15c: Jos. Gile in Math Gorinšek, skupaj \$2.00 (poslala Elizabeth Penich). Joseph Cvetar 60c; Anton Trček 10c, skupaj \$5.15.

Piney Fork, O. Klub št. 95 JSZ \$2; Nace Ziembergar 25c; po 10c: Jos. Strajner in Frank Zaveršnik, skupaj \$2.45 (poslal Nace Ziembergar).

Bridgeport, O. Joseph Snay 25c; Frank Blatnik 15c; po 10c: Tony Kravčan, John Likovich, John Prince, John Černe, Ursula Snay in Andy Bradock, skupaj \$1.00 (poslal Joseph Snay).

Clinton, Ind. Dr. SNPJ št. 213 \$1; Mary

ZAPISNIK

konference soc. klubov in društev Prosvetne matic JSZ, v zapadni Pensylvaniji dne 27. marca 1932 v dvorani društva "Postojnska jama" št. 138 SNPJ v Canonsburgu, Pa.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

PROLETAREC

List za interese delavškega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.
Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba,
Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovenske Socialistične Zveze

NAROČNINA za Zedinjene države in Kanado za celo leto \$8.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.—
Inonostno: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.Vsi rokospri in oglasi morajo biti v načem uradu najpoznejše do pondaljka popoldne za priobčitev
v Številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Jugoslav Workmen's
Publishing Co., Inc.
Established 1906.Editor Frank Zaitz
Business Manager Charles PogorelecSUBSCRIPTION RATES:
United States and Canada, One Year \$3.00; Six Months
\$1.75; Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One
Year \$3.50; Six Months \$2.00.Address.
PROLETAREC
2829 W. 26th St., Chicago, Ill.
Telephone: Rockwell 2864.

546

Uspehi fašizma v Italiji

Fašistični poglavar Mussolini je oblubil ob nastopu vlade prerojenje Italije in blagostanje njenemu ljudstvu.

V resnici se ni položaj italijanskega delavstva in poljedelstva v Italiji pod fašizmom prav nič izboljšal. To priznava tudi svetovni kapitalistični tisk, kateri dela fašistični vladni pokloni, ker je zadušila "razredni boj" in pripomogla kapitalu mirno funkcioniranje. Iz tega sledi, da je pod fašizmom vzlic njezovemu navidezno radikalnemu, drastičnemu programu, edino kapitalizem na profitu. To pojasni, čemu so vodilni kapitalisti v Nemčiji za Hitlerja in njegov fašizem.

Kakor Mussolini, je tudi Hitler oblubil zatrepi delavsko gibanje silo. Ljudstvo obljuje socialne reforme, kakor jih je Mussolini. Ali vse te reforme so v resnici koncentrirane v cilju, stabilizirati kapitalizem na škodo ljudstva.

Italija ni imela po zedinjenju še nikar težjič časov kakor prošlo zimo. In še nikoli ni bila tako v kleščah in ljudski izraz tako brez moći, kakor je pod "idealno" fašistično diktaturo. Vse, kar diši po opoziciji, je zatrto. Milijone je nezadovoljnih, a nanje pazio oboroženi Mussolinijevi stotisoči, ki so dobro organizirani. Samo krah, kateremu fašistična Italija ne uide, bo uničil režim, ki ga je Mussolini postavil svetu za vzor.

Tatovi za "varuh"

William J. Jackson je komisar v čikaški administraciji. Njegova briga je paziti na zadeve, ki se tičejo plina in električne. Druga njegova briga pa je skrbeti, kako službo zase čimboljše izrabiti. Na stroške mestne občine ima drag avto in šoferja. Vozi se na okrog po opravkih in včasi zaradi zabave. Ko se je nedavno pripeljal v Madison, glavno mesto Wisconsina, ga je čuječi policaj ustavljal in opozoril, da ima na svojem avtu še vedno lansko licenco. Gospod komisar je moral na policijsko postajo, kjer je pojasnil, da ne prejema plače, ker je Chicago brez denarja v blagajni, in zato mora rabiti tudi staro licenco. Policijska oblast je bila usmiljena in ga je izpustila. Iz postaje grede je komisar Jackson vprašal policija, ki ga je arretiral, koliko je plačan. "\$150 na mesec," mu je odgovoril. "Pa postrani?" Policaj se je čudil. V Madisonu ni postranskih služb za stražnike. \$150, to je vse, kar dobe vsak mesec. Ko se je komisar Jackson vkral v svoj elegantni avto, je policaj dejal, da mu ni prav nič nevoščljiv pozicijo. "V Chicagu policiji zdaj sicer ne prejema plače," mu je reklo, "toda je slab policaj, ki ne dobi postrani vsaj tri do štiri sto na mesec." Tako je komisar za zadeve s plinom in električno tolmačil čikaško policijo stražniku v Madisonu in ga "miseln" korumpiral. Nato se je odpeljal, ponosen na mesto, v katerem poštost ničesar ne steje. Saj ljudstvo vse plača!

Kužna mentaliteta

Kapitalizem vse demoralizira, najbolj pa miselnost človeka. Zavist, denuncianstvo, podkupovanje in celo kupovanje revnih služb so navadne vsakdanosti.

Človek, ki je služil stalno svojih 50 do 100 dolarjev tedensko, se danes togoti v svoji nevoščljivosti nad onim, ki še vedno prejema svoj običajni tedenski dvajsetak za deseturno garanjo.

Zaradi slabosti, ki nadvladujejo človeka, imamo sistem in nered kakršen je. Spremenimo bo, kadar nastane preobrat najprvo v človeku samem.

Dva sovražnika

Nalogi socialistov ni le borba proti kapitalizmu, nego nič manj borba proti nevednosti, ki prevladuje v delavskih vrstah. Kajti če premagamo enkrat brezbržnost med maso in pa konfuzna pojmovanja v delavskih vrstah, bo boj proti kapitalizmu veliko bolj enostaven.

PREMOGARJI V OHIU NA PIKETIRANJU

Na tej sliki je skupina premogarjev blizu Zanesville, Ohio, ki odganjajo od rorov stavkokaze. Stavko v Ohiu vodi U. M. W. of A.

"REZULTATI"

III.

V dokaz, kako malenkostni so socialisti, navaja profesor, ki je zdaj boarder v newyorskem slovenskem farovu, slovenske socialistične kandidate v Johnstownu. Pravi, da so pri zadnjih volitvah (vršile so se lansko jesen) dobili le od 40 do 70 glasov kljub agitaciji v društvih.

Profesor je v zmoti, ali pa dela namenoma greh. Ako je slednje, naj gre k gospodu župniku ter se mu izpove, da ne bo izpostavljal svoje duše nevarnosti večnega škripanja z zobmi.

V Johnstownu so zadnjo jesen kandidirali na socialistični listi Anna P. Krasna, prothomotary, ki je dobila 857 glasov, ali osem sto več, kakor trdi profesor čikaške revije. Fr. Podboj je kandidiral za "office", ki je na glasovnici označen z "register of wills". Dobila je 1,193 glasov, ali precej nad tisoč več, kot pa mu jih priznava urednik čikaškega konzulovega magazina. A. Gabrenja, ki je kandidiral za blagajnika, je dobil 884 glasov, kar je nad osemsto več, nego mu jih priznava profesor. Andrew Viédrich je kandidiral v urad, ki je v angleščini označen na glasovnici s "clerk of court". Dobila je 813 glasov, torej tudi nekaj stotin več, kot pa mu jih je pripravljen priznati rojak, ki je združeval na stroške dobre matere SNPJ. otroke s starejšimi in se koncem konca iznašel v washingtonskem muzeju.

"... V Clevelandu pišejo, da bi bili Slovenci upravičeni do 1,200 mestnih služb, toda priznanja ne dober in ga najbrž že ne bodo dobili. Zanimivo bi bilo premisliti, koliko je pri tem clevelandskem nedostatku prisipiati krivo ravno posledican socialistične razdvajalne propagande med nami..."

Samo toliko vam lahko citiram, naprej ne morem več. Grem spet v spodnje prostore med čike in jim potožim, kako zelo zelo me teži duševna hrana gospoda profesorja jugoslovanske književnosti. Predno padem v nezavest, kar se vsak hip zgodil, naj vam na hitro omenim, da so krivi polom Pirčeve demokratske in Grillove republikanske politike samo čiki v narodnem domu vodilne slovenske naselbine v Penni, umazano zrcalo, sodi v čitalnici, in pa strap, ki ga sejejo čikaški socialisti.

Oprostite, slabo mi prihaja — skončal bom to povest prihodnjic. — Kozma Teleban.

Znižanje davkov

Hermine, Pa. — V "Proletarju" z dne 31. marca je bila slika demonstrantov, ki zahtevajo znižanje davkov na male posetov. Organizacija s tem ciljem obstoji že v mnogih krajinah, tudi v West Morelandu in razširjena je že na devet tukajšnjih counties.

Dne 31. marca je ta liga sklicalna v Greensburgu shod, ki se je vršil v sodnem poslopu v dvorani, kjer predseduje na obravnavaš sodnik Copeland. Liga je povabila na ta shod vse kandidate tega okraja, katerih je 65, a odzvalo se nas je samo enajst. Vsakemu so odmerili 5 minut časa. Jaz sem bil drugi na vrsti in takoj protestiral, da 5 minut za pojaznitve mojega stališča ne zadostuje. Predsednik shoda mi je dal 10 minut, 5 pa sem si jih vzel sam. Pojasnil sem natlačeni dvorani članov lige in drugega občinstva, da tudi znižanih davkov ne bomo mogli plačevati, ako

ne odpravimo brezposebnosti. Razložil sem jim, kakšni davki morajo biti naloženi tistim, ki jih lahko plačajo, in pa, da so tu vsi pogoji za zaposlitve vseh delavcev. Delavnik se bi skrajšalo na 4 dni. V dosegu tega je treba poseči z davčno mojdo v blagajne one peščice, ki danes poseduje praktično vsa ameriška bogastva. Niti nisem pozabil poudariti vzornost uprave v Milwaukeeju, kar je zasluga socialistov, in uspeha socialistične administracije v Readingu, katero so privatni interesi vsled tega strmolagili s tem, da so združili demokratice in republike za skupni tiket proti socialistom.

Opozarjal sem, kako je kapitalizem zombi, ki je vključen v sestavo s svojimi ogromnimi profitti, namesto da bi jih dal čim več za davke, rajše gradil vse križem nove tovarne, ki zdaj stoje, ker niso naročili. In z nadaljnimi profitti je ameriški kapitalizem gradil tovarne v Evropi, Južni Ameriki in povsod, kjer si je obetaš še več profita. Dejal sem jim, da nudi ugoden trg ameriškim produktom Sov. Rusija, in da je stališče ameriške vlade, katera noče priznati Rusijo, neumno in škodljivo.

In med tem, ko zahtevajo republikanci in demokratje od nas le glasove, nam daje socialistična stranka tudi kandidate iz vrst naših rojakov. Če pa rojaki volilci rajše glasujejo za drugorodce na republikanskem in demokratskem tiketu, ki je za davčne reforme v prid malih ljudi. Naša stranka zahteva, da delavstvu, ki

plačuje godbo (vlado), ima tudi pravico ukazovati, kakšne komade naj igra.

Bil sem zelo vesel, da sem dobil priliko govoriti v tem poslopu, kjer so me mislili pred nekaj leti obsoditi po nedolžnem šest mesecov v prisilno delavništvu. Well, časi se spremjamajo!

Rojaki v Westmorelandu, pride na praznovanje 1. maja, ki bo ob 2. popoldne v Turner Hall, Jannette, Pa. Govornike pošlje strankin državni urad. Ako se bomo letos zganili in pokazali kapitalizmu svojo moč, nam bodo dali nekaj koncesij, medtem pa moramo z borbo nadaljevati za popolno osvoboditev. Če pa tega nočete, niz za ljudstvo nobene pomoči. Kaj si vse upajo, vam pove sledete. Blizu Ambridgea je tovarna, ki je bila dosedaj zaprta. Vodstvo je začelo s pripravami za obnovitev obrata, pod pogojem, da se delavci zavežejo prve štiri meseca delati brezplačno. Sele potem bi prejemali mezd,

če je bila priznana na Ovnova izvajanja. — P. O.

A. W. MELLON V NOVI SLUŽBI

Andrew W. Mellon, eden najbogatejših oseb v Ameriki, bivši zvezni blagajnik v Hooverjevi administraciji, je zdaj ameriški poslanik v Londonu, kjer zastopa interese ameriškega kapitalizma na račun ljudstva. Dasi je 77 let star, je še vedno energično aktivni v politiki. Na sliki na levu je poslanik Mellon, in na desni ameriška poslanica palaca v Londonu, kjer bo Mellon zdaj domoval.

katere višina pa ni še določena. Pogodba tudi ne pove, koliko časa potem ko nehaš delati brezplačno lahko še ostaneš v službi. A vzliz temu se je baje priglasio za brezplačno garanjo 200 delavcev. Ako je to res, se je Lincoln zastonj zrtval. — Anton Zornik.

Naprednost v naših naselbinah

Na potovanju po naselbinah sem se še bolj prepričal, kako zelo se prevladuje verski značaj med ljudstvom. Marsikod je SNPJ. na glasu samo zaredi dobrih podpor, njena načela pa zametavajo. Člani, ki se zanje potegujejo, so v takih društvih od večine prezirani. Sveda je treba v kredit organizacije navesti, da te vrste društva ne prevladujejo, je pa zelo veliko mladostni v drugih organizacijah. KSKJ. je striktno katoliška in ji je treba da priznane, da noče dvojnost. Veliko je društev drugih jednot, v katerih trdijo, da so "nepristranski", toda so po mišljenu verska ravno tako kakor druš. KSKJ. same da nimajo prisilne spovedi.

Ljudje, ki poslušajo misijonarje in svoje duhovnike ter čitajo klerikalne liste, so polni sorovitva do nas. Le zmersni so dostopni argumentiraju. Večinoma odklanjajo čuti tudi drugo plat zvona, ker jim to cerkev prepoveduje. Taki ujetno zasejanji predstodi so delavskemu gibanju velika ovira. Treba bo več jasnosti glede njih in skupne naše akcije, da jih odstranimo ali vsaj porinememo s poti.

Anton Vičič.

Duševna hrana, kakršna je delavstvu potrebna

Louis Pavlinich, Bellaire, O., piše, da bi bilo med delavstvom mnogo manj konfuzije, če bi si znali poiskati duševno hrano, kakršna jim bi bila koristna. Pravi, da temu imenu "Proletarec" dobro odgovarja in je potrebno, da se ga čim bolj razširi.

Krize je krivo brezboštvo

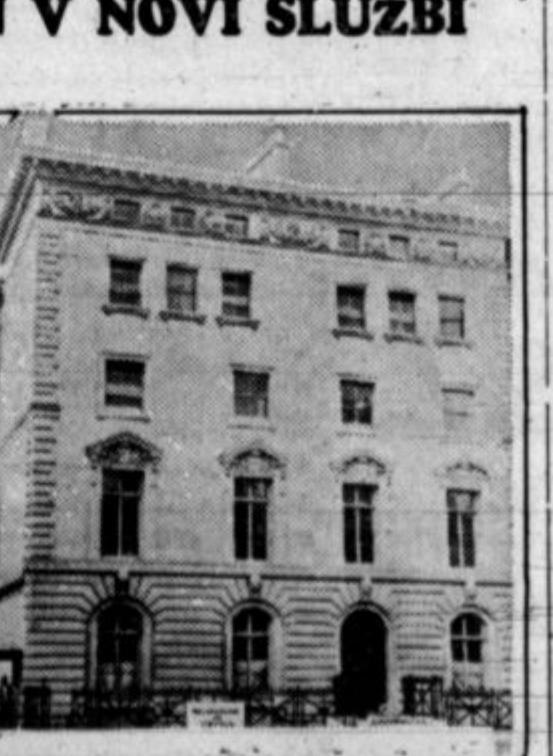
Ljubljanski "Slovenec" je mnenja, da je svetovne krize krivo brezboštvo. In sicer to takole konstatira: "Prvi vzrok gospodarske krize in vsega zla je brezboštvo..."

Ker pa bi mu tega pobožni bralci skorogotovo ne verjeli, je še dostavil: "In to ne brezboštvo v dušah, ker tega je primeroma malo; marveč govorimo o brezboštvo v obližju, ki ga kaže danes vsa zemlja."

Zdaj veste, čemu je prišla kriza!

Diskuzija o diktaturi na bodoči seji kluba št. 1

Chicago, III. — Na prošli seji kluba št. 1 je podal Joško Oven v daljšem govoru svoje nazore o diktaturi proletariata. Na prihodnji seji v petek 22. aprila bo referiral o istem predmetu Ivan Molek, ki bo tudi odgovarjal na Ovnova izvajanja. — P. O.

Zgodovina delavskega gibanja na Slovenskem

PRIREDIL ANTON KRISTAN

(Nadaljevanje.)

V to samo jeden dokaz, ko se je čital Železnikov dnevnik, ki ima mimogrede povedano mnogo v gorostasnega gradiva, od navoda, kako se dela dinamit, kako se zažiga, do najhujših izrazov, kakršnih v navadnem življenju ni niti slišati, niti čitati, prišla je na vrsto tudi neka nemška pesem, katero je imel v svojem dnevniku zapisano. Pesem je zložil znani anarhist Most in natrnil je v svoji "Freiheit", od koder jo je Železnikar prepal. A ko ga predsednik vpraša, od kod ima to pesem, ni povedal pravega vira, temveč je rekel, da je sam iz francoščine prestavil, in na nadaljnjo vprašanje predsednikovo: ali zna tako dobro nemški, odgovoril je ponovno, da se je nemško po slovinci učil. Predsednik mu je nato s precejšnjim sarkazmom opomnil, da je tako veliko mlačnosti v drugih organizacijah. KSKJ. je striktno katoliška in ji je treba da priznane, da noče dvojnost. Veliko je društev drugih jednot, v katerih trdijo, da so "nepristranski", toda so po mišljenu verska ravno tako kakor druš. KSKJ. same da nimajo prisilne spovedi. Člani, ki se zanje potegujejo, so v takih društvih od večine prezirani. Sveda je treba v kredit organizacije navesti, da te vrste društva ne prevladujejo, je pa zelo veliko mladostni v drugih organizacijah. KSKJ. same da nimajo prisilne spovedi.

Razen zasljiševanja prič je veliko časa vsele prečitavanje raznih pisem, kakor pisma Miroslava Hubmayerja iz Bukarešte, kako obširnega "expose" policijskega ravnateljstva na Dunaju, zlasti pa veleizdajskih časnikov in tiskovin, ki so se čitale v tajnej seji, o katerej se pa ničesar poročati ne sme.

Zanimivo je bilo, kar sta pripovedovala priči Petrovčnik in Bajc. Prvi je bil užitniški paznik na "Prulah", ki je za nekim grmom na straži ležal, kar prideta bližu njega dva moža, jeden okoli 60 let, drugi mlajši kakih 40 let in se začneta razgovarjati, kako dolgo bo tisti se nosil, na kar je mlajši odgovoril, da bo v par mesecih že

Prihodnjo nedeljo je "Savin" koncert

Chicago, Ill. — Ako je človek zaposlen, čas hitro beži. Tudi pevecem in pevkom zboru "Save" je čas naglo tekel od zadnjega koncerta vsled marljivega pripravljanja za spomladanski koncert, ki bo prihodnjo nedeljo 24. aprila v dvorani SNPJ. Pričetek od 8. popoldne.

Kaj so se Savani naučili teme zime, boste videli na tem koncertu. Eno je gotovo: noben zbor in noben pevec ni nikdar preveč pripravljen za nastop, premalo pa mnogokrat. Ne bomo trdili, da je "Save" "najboljši zbor v Chicagu", ker bi bilo to le prazno ponašanje — in sploh prepustimo sodbo zunanjim "kritikom" z glasbeno nadarjenostjo. Omenimo naj le, da je na zadnji vajš šlo tako dobro, da je bil celo povodovana mr. Muha na splošno zadovoljen in o par skladbah celo rekel, da so bile zapete "perfektne". Upamo, da se pevci na koncertu enako izkažejo.

Kot vsak pevski zbor tako tudi "Save" želi napolnjene dvorane, ker v nej pesem vse lepiše doni kot v napol zasedeni; poleg pa je to tudi edino priznanje, ki se ga pevci deležni so svoj trud. In ker je "Save" delavski pevski zbor v polnem pomenu besede, po mišljenju in pripadništvu, tudi zaslubi vso moralno oporo s strani našega delavstva v Chicagu. To posebno še v teh kritičnih časih, ko je solidarnost delavstva največja potreba in edina sila, ki bo prisilila ameriško plutokracijo na koleno.

O programu ne bomo pisali podrobnosti. Bil je priobčen zadnji teden v tem listu in iz njega je razviden spored. Upravičeno pa mislimo, da ta koncert ne bo zaostajal za pretekli, ampak bo pomenil stopnjo napredka za "Save". Spevoprizor "Semenj" se bo lahko kosal s sličnimi prizori, katere je "Save" uprizorila zadnjih par let v veliko zadovoljstvo občinstva.

Na koncertu bo s krajšim govorom nastopil tudi sodrug Roy Burt, katerega je stranka izbrala za governorskega kandidata. Prvotno je bil povabljen milwauški župan sodrug Hoan, ki pa se mu radi preposljenosti ni mogoče udeležiti. V sodrugu Roy Burtu bo imel dobrega nadomestovalca. Koncert bo torej dobesedno prava delavska kulturna priredba, ker poleg lepega pevskega programa bomo slišali tudi delavškega govornika. Ako še nimate vstopnice, poklicite po telefonu: Rockwell 2864 in jo

boste pri blagajni dobili po predprodajni ceni za 50c. Vsekakor pa na svidenje na koncertu — Savan.

Škandal v Slov. del. domu

Detroit, Mich. — Kaj, kdo, zakaj, čigav? Le počasi, prijetelj! Škandal namreč uprizorita pismeno Lipče in pa njegova ambiciozna sestra Mici, v kolosalni burleski "On in njegova sestra" dne 8. maja. Za to izredno dramsko delo vladla vsespolno zanimanje in to ne brez vzroka. Na odru bomo namreč imeli prvič v zgodovini detroitskih Slovencev priste orientalske plesalki (seveda slov. rodu), razkošne, zapeljive, prešerne in zopet sentimentalne. Njih kostum pa — oh Boy — Hot Stuff. In pa godba, pravčata simfonija. Pa spet petje, iz otožnih melodij preide v veselo in poskočno atmosfero, solisti, dueti, kupleti, zbor plesalk itd.

"Primadona" Mici pa tekgori-doli po stopnicah, vlijuna, sladka, a brez mej, se priklanjat, roke lizat, fina, srčka na vselej.

Snov te burleske je silno zanimiva. Profesionalni igralci pridejo na generalno vajo, toda njih zvezda nadomada odpove: Kaj sedaj? Iz zadrage jih spravi njena sobarica Mici, ki se s pomočjo svojega brata Filipa z-zvijačo vrine v njih krožek. Pa pride dan predstave, vse gre lepo gladko, kot se spodobi, toda čuj! Nadomada se pojavi Filip, ki uprizori pravcati škandal — toda ravno ta grôteskni nedostatek ga v očeh avdijence povzdigne v junaka. Pisatelja igre pa ovenča s slavo.

Predstava je razdeljena v štiri slike: 1.) "Nov talent". 2.) "V uredništvu Trobente". 3.) "Skaljena predstava" — "Grof in Šilvija". 4.) "Dom pri Mici in Lipčetu". V nej nastopi 19 igralcev in 10 plesalk. Prepletene je izrednim humorjem, kontrasti, intrigami in satiro. Popelje nas v intimno življenje velikomestnih igralcev, kjer venera in erotikata igrata precejšnjo vlogo. Režijo vodi podpisani, orkester Mr. John Berlisig, ples pa Miss Helen Kraintz. Vsled komplikirane snovi, ogromnih stroškov in obširnega ensambla se ta burleska uprizori samo enkrat. Zato je občinstvo pršeno, da ne zamudi te izredne prilike in pride točno ob uru.

Frank Česen.

ZBOR ZAVEDNEGA DELAVSTVA.

Ali bo vaša naselbina zastopana na IX. rednem zboru JSZ v Milwaukeeju s svojim delegatom?

Socialisti v Minnesoti posegli v kampanjo

Duluth, Minn. — Socialisti v Minnesoti so na svoji državni konferenci znova indorsirali v državne urade kandidate Farmer-Labor Party, pod pogojem, da se ne bo podajala v zveze in v agitacijo za predsedniškega kandidata ene ali druge kapitalistične stranke. Med laboritorji je namreč precejšen sentiment za demokratskega predsedniškega aspiranta Rooseveltta, in se še ne ve, katera struja v Farmer-Labor party bo koncem konca nadlavadal.

Za tajnika soc. stranke v Minnesoti je bil na omenjeni konferenci (dne 28. marca v Minneapolisu) izvoljen Leo Gisslen, Lynn Thompson pa za organizatorja. V eksekutivo so bili izvoljeni J. A. Gonstead, John F. Sala, Ruben Latz, M. Kates, O. P. Victorian, P. R. Anderson, John Kobi, August Prohofsky in Edward Maurer. Nominirani so bili tudi socialistični elektorji za predsedniške volitve.

Socialistična stranka je s pripravami za volilno kampanjo že pričela. Koncentrirala se bo le za predsedniškega kandidata na socialistični listi, glede kandidatov v državne urade pa sem omenjen njeno stališče že prej.

Jugoslovanski socialisti in drugi zavedni delavci bodo imeli sestanek 1. maja ob 10. dopoldne v Chisholmu, da se pogovore o volilni kampanji, agitaciji in sličnih zadevah.

J. K.

0 "Jadranovem" koncertu

Cleveland, O. — Slovenski pevski zbori imajo v tej "depresiji" še svojo posebno dejavnost.

Imajo stroške kakor v "dobrih časih", in na koncertih nudijo tudi v tej blaženi Hooverjevi dobi sporedne, kar so jih, ko so bile delnice še way above in ko so bile še vse banke "varne".

V nedeljo 10. aprila sem bil na koncertu "Jadranu". To je znan slovenski mešan pevski zbor. Za seboj ima lepo serijo uspehl koncertov, pred sabo pa nesigurnost. Taka je pač usoda naših zborov.

Udeležba ni bila kot bi na taki priredbi morala biti. Koncert se je vršil v Slov. del. domu. Bilo mi je žal, ko sem videl še precej sedežev praznih. Ampak zdaj so slabti časi. S tega vidika je bila udeležba vseeno dobra.

"Jadran" je eden izmed najbolj znanih slovenskih pevskih zborov v Ameriki. Šel je skozi enak razvoj kot drugi. Pevske moći se menjajo. Stalnosti malo. Pa dobra volja odbornikov in pevcev, dokler jih ne mina.

SLIKA Z DEMONSTRACIJE

Prošlo zimo se je dogodilo v raznih ameriških mestih precej demonstracij, toda ne toliko kot je oblast pričakovala. Na vse eventualnosti se je dobro pripravila in se založila s streličom in drugimi "potrebščinami" v slučaju, da bi postala "situacija nevarna". Ubistvo je bilo nekaj delavcev v Detroitu, in tu in tam nekaj zbitih na tia s policijskimi krepeljci. Na tej sliki je ženska, ki jo je zadeala taka usoda.

Ko gredo eni, prevzamejo vlogo drugi.

Slovenski pevski zbori v Ameriki sestoejo z delavcev in delavk. A le redki so, ki to priznavajo, in še bolj redki tisti, ki goje petje s stališča protetarske kulture. Največ služijo praznemu šovinizmu, tako praznemu, da se ljudje niti ne zavedajo. Zato tako stanje pač tolerirajo.

Tudi "Jadran" je imel svoj koncert preveč v takem nenantrem duhu. Kaj nam pač hoče nacionalizem v tej deželi? Saj lahko gojimo slovensko pesem in smo lahko ponosni kot Slovenci, pri tem pa bi bilo vendar bolj pametno, če se bi predvsem zavedali, da smo delavci in da se borimo za obstanek same kot delavci in nič drugega.

"Jadran" je otvoril svoj koncert spred s pesmijo "Morje Adrianske". Pel jo je moški zbor. Zenski zbor je predvajal Ferjančičeve "Šivilje" in nalogo dobro rešil. V skladbi "Pastir" so bile pomanjkljivosti solospovih, istotako v Gregorčičevi "Nazaj v planinski raj". Mrs. Česnik je bila prav dobra. Mike Podboj, znan, izborni tenorist, pa ta večer ni bil v najboljših elementih. V moškem kvartetu so peli A. Novak, M. Podboj, P. Dujmovič in F. Stanovnik, v ženskem pa Olga Godec, Anna Vodnal, Josephine Debeljak in A. Gruden. Ob kvartetu sta dobro pela. V duetu sta očarali občinstvo sestri Česnik z Gerbičevim "Pred slovesom". Frances Jeraj in S. Svet sta zapeli v dvospevu v veliko zadovoljstvo občinstva pesem "Ljubca moja, kaj si strila". F. Zorko pa je v solo-spevu predvajal Prelovčevu "Ko so fantje proti vasi šli". Zelo se je odlikoval Peter Dujmovič, ki poseduje lep, čist batiton.

Na koncu spreda pa nas je zabil Anton Eppich v vlogi "Zvitge Jakata". Na vijolično je igral mladi Fr. Slejko in na klavir Olga Godec. Po programu so imeli plesno zabavo. Igrala je godba "Bled". Zborovodja "Jadran" je J. Ivanush. Anton Vičič.

John Metelko, O. D.

Preidemo oči in dolocene očale

6417 St. Clair Ave.,

CLEVELAND, O.

Royal Bakery

SLOVENSKA UNIJSKA

PEKARNA.

ANTON F. ŽAGAR,

lastnik.

1724 S. Sheridan Rd.,

No. Chicago, Ill.

Tel. 5524.

Gospodinje, zahtevajte v trgovinah kruh iz naše pekarne.

Phone Lawndale 4872

Dr. Otis M. Walter

ZDRAVNIK

IN KIRURG.

4002 W. 26th Street

Chicago

Uradne ure od 1. do 6 pop.

izvzemši nedelje.

John Metelko, O. D.

Preidemo oči in dolocene očale

6417 St. Clair Ave.,

CLEVELAND, O.

Phone Lawndale 4872

Dr. Otis M. Walter

ZDRAVNIK

IN KIRURG.

4002 W. 26th Street

Chicago

Uradne ure od 1. do 6 pop.

izvzemši nedelje.

John Metelko, O. D.

Preidemo oči in dolocene očale

6417 St. Clair Ave.,

CLEVELAND, O.

Phone Lawndale 4872

Dr. Otis M. Walter

ZDRAVNIK

IN KIRURG.

4002 W. 26th Street

Chicago

Uradne ure od 1. do 6 pop.

izvzemši nedelje.

John Metelko, O. D.

Preidemo oči in dolocene očale

6417 St. Clair Ave.,

CLEVELAND, O.

Phone Lawndale 4872

Dr. Otis M. Walter

ZDRAVNIK

IN KIRURG.

4002 W. 26th Street

Chicago

Uradne ure od 1. do 6 pop.

izvzemši nedelje.

John Metelko, O. D.

Preidemo oči in dolocene očale

6417 St. Clair Ave.,

CLEVELAND, O.

Phone Lawndale 4872

Dr. Otis M. Walter

ZDRAVNIK

IN KIRURG.

4002 W. 26th Street

Chicago

Uradne ure od 1. do 6 pop.

izvzemši nedelje.

John Metelko, O. D.

Preidemo oči in dolocene očale

6417 St. Clair Ave.,

CLEVELAND, O.

Phone Lawndale 4872

Dr. Otis M. Walter</p

E. ZOLA:

RIM

Poslovenil Etbin Kristan.

(Nadaljevanje.)

Graf Orlando Prada, potomec plemenite milanske obitelji, je bil že v prvi mladosti tak poln sovrašča do tujcev, da se je že s petnajstimi leti pridružil tajni družbi, oddeku starega karbonarstva. To sovraščvo do avstrijskega gospodarstva je bilo staro in je prihajalo še iz časa uporov, ko so se zaročniki zbirali po zapuščenih kočah v temi gozdov. To sovraščvo so še dvigale stolte sanje o osvobojeni, sami sebi vrnjeni Italiji, ki ima zopet postati velika, vladajoča dežela, dom naroda, ki ima biti dostenj sin nekdanjih zmagovalcev in gospodarjev sveta. Kako plameč in krasen je bil sen, da se iztrže ta nekdaj slavna dežela, ta razudena, razkosana, množini malih tiranov izročena, neprehomoma so sosednih narodov napadana in mrevarjena Italija iz dolgotrajne sramote! Premagati tujce, pregnati despote, prebuditi narod iz poniranja njegove sužnosti, razglasiti svobodno zedinjenje Italijo, to je bila strast, ki je takrat vzplamtevala v vsej mladini in vžigala neugasljiv ogenj, ki je hotela mlademu Orlandu od navdušenja raznesti srce. Preživel je svoja mlašenjska leta v svetem ogročenju, v ponosni nepotrežljivosti, da prelje svojo kri za domovino in da umre, če je ne more osvoboditi.

Orlando je živel ločen od sveta v svoji strani obiteljski hiši v Milanu, tretpel pod jarom in izgubil svoj čas z brezplodnimi zatočitvami. Ravn se je bil ozelenil in bil pravkar petindvajset let star, ko je prišla vest o begu Pija IX. in o revoluciji v Rimu. Hipoma je zapustil vse, hišo, ženo, in popihal v Rim, kakor da ga je poklical glas usode. Bilo je prvič, da je tako odšel, hoteč izkrčiti neodvisnosti pot. Kolikokrat mu je bilo še tako odišti, ne da bi se utrudil! Takrat se je seznanil z Mazzinijem in se nekaj časa navduševal za mistično pričakovanje tega za zedinjenje navdušenega republikanca. Ker je sam sanjal o splošni republike, je sprejet Mazzinijevo geslo "Dio e popolo" za svoje in se pridružil procesiji, ki je z velikim sijajem korakala po upornem Rimu. Bila je doba polna velikanških upov, katero je že mučila potreba obnovitve katoličanstva in ki je živila v pričakovovanju človeškega Krista, namenjenega, da reši drugič svet. Kmalu pa ga je popolnoma prišekl k sebi mož, ki je stal takrat v zarji svoje episke slave, Garibaldi, ter je napravil iz njega brezpogojnega vojaka svobode in edinstva. Orlando ga je ljubil kakor boga, bil se je ob njegovi strani kakor junak, udeležil se je njegovega boja, ko je premagal Napoleonita pri Rieti, in je sledil trdovratnemu patrioti, ko je šel osvoboditi Benetke, ker je moral prepustiti Rim francoski armadi generala Oudinota, ki je zopet namestil Pija IX. Kakšno izredno predzrno podjetje je bilo to! Te Benetke, iz katerih je Manin, drugi veliki patriot in mučenik, zopet napravil republike in ki so se dolge mesece upirale Avstrijancem! Pa zdaj ta Garibaldi, ki odhaja s peščico mož, da jih reši, ki oboroži tri najstribniških bark, jih izgubi osem v pomorskom boju, pa se mora vrniti na rimske obreže, kjer izgubi na klavernu način svojo ženo Anito in ji zatisne oči, preden se vrne v Ameriko, kjer je živel doslej, pričakujč uredstvo!

Oj, ta italijanska zemlja, v kateri je takrat povod prasketal ogenj patriotizma, kjer so vstajali v vsakem mestu može polni zaupanja in poguma, kjer je povod vzplamtevala vstaja kakor izbruh ognjenika, ki je šla v skrilub vsem porazom nepremagljiva svojemu zmagoščevanju naproti!

Orlando se je vrnil v Milan k svoji ženi in je živel tam dve leti v skrovitju; razjedalo ga je nepotrežljivo pričakovanje slavnega južnega dneva, ki je treba tako dolgo čakati nanj. Ena sreča je nekoliko hladila njegovo vročico; dobil je sina Luigija. Ali cena otroku je bilo materino življenje. Orlando je pograbila silna žalost, in ker ni več mogel ostati v Milanu, kjer je policija pazila nanj in kjer mu je tuje gospodstvo zadal preveč trpljenja, je sklenil realizirati ostanke svojega imetja in se je umaknil v Turin k temi svoje žene, ki je vzela otroka v

svoje varstvo. Grof Cavour, veliki politik, je od tod deloval za neodvisnost in pripravil Piemont na vlogo, ki jo je imel igrati. Bila je doba, ko je kralj Vittorio Emanuele z laskavo dobrodoščnostjo sprejemal begunce, ki so dohajali k njemu iz vseh krajev Italije—celo take, o katerih je vedel, da so republikanci ter so kompromitirani in ubežni vsled ljudskih vstaj. Sanje, da se ureniči italijansko edinstvo v prid piemonteški monarhiji, so že davno živele ter leta in leta zorele v samorasi in zviti savojski obitelji. Orlandu ni bilo neznano, h kakšnemu gospodu je šel v službo, ali v njegovem srcu je republikanec že zaostajal za patriotom; zdaj že ni več verjel v Italijo, ustvarjeno v imenu republike in stoječe pod varstvom liberalnega papeža, kakor jo je bil Mazzini trenutek zamisil. Ali ni bila to utvara, ki bi pogolnila cele generacije, če bi se pehale, da jo ureničijo? On pa ni hotel umreti, ne da bi zaspal v Rimu kot osvojevalec. Pa če ostane svoboda na bojišču, se zopet dvigne domovina, da bo stala pokonci, živa v solnčni luči. Mrzlično srečen je bil zatorej, ko je bil ob času vojne leta 1859., sprejet v službo, sreči mu je utriplao, da mu je hotelo raznesti pris, ko je korakal s francosko armojo v Milan, v oni Milan, ki ga je bil pred osmimi leti zapustil kot izobčenec z obupom v srcu. Po Solferinu ga je villafranška pogodba bridko razočarala; Venecija se je izmuznila, Benetke so ostale v jetništvu. Ali Milansko je bilo vendar osvojeno in tudi Toskana in vojvodini Modena in Parma so glasovale za svojo aneksijo. Skratka, ustvarjalo se je jedro zvezde, domovina je vstajala vseokrog zmagovitega Piemonta.

Prihodnje leto se je Orlando zopet vrnil v epos. Garibaldi se je drugič vrnil iz Amerike; cela legenda ga je obdajala, navesčale so ga povesti o viteških junashčinah v urugvajskih pampah, o čudovitem pohodu iz Cantona v Limo; prišel je zopet, da se bije, prehitel francosko armojo, pobil avstrijskega maršala, prikorakal v mesto Como, Bergamo, Brescia. Naenkrat se je zvedelo, da se je izkrcal s samo tisoč moži v Marsali, z glasovitimi tisoč od Marsale, s peščico junakov. Orlando je bil v prvih vrstah. Palermo se je upiralo tri dni, pa je bilo osvojeno. Orlando, ki je postal diktatorjev najljubši lajtnant, mu je pomagal organizirati vlado, pa je šel z njim čez morski rokav in se udeležil zmagoščevanja prihoda v Napulju, čigar kralj je bil zbežal. Bila je blaznost drznosti in hrabrosti, izbruh neizogibnega; vsakovrstne povesti o nadčloveških dejanjih so šle od ust do ust: Da je Garibaldi nedotičen, da ga varuje njegova rdeča srajca bolje od najmočnejšega oklepa, da zažene sovražne armade, kakor arhangel vihteč svoj ognjeni meč, v divji beg. Piemontezi, ki so bili pobili generala Lamoriciera pri Castelfidardu, so udri v rimske države. In Orlando je bil navzoč, ko je diktator odložil svoj meč in podpisal dekret o podložitvi obojih Sicilij pod italijansko krono, kakor je bil prisoten pri strastnem vzkliku "Rim ali smrt", pri onem obupnem poizkusu, ki se je tragično končal pri Asprontru. Malo armado so razpršile italijanske čete, Garibaldi je bil ranjen, ujet in odpeljan v samoto svojega otoka Caprera, kjer je ostal le še enostaven pojedelec.

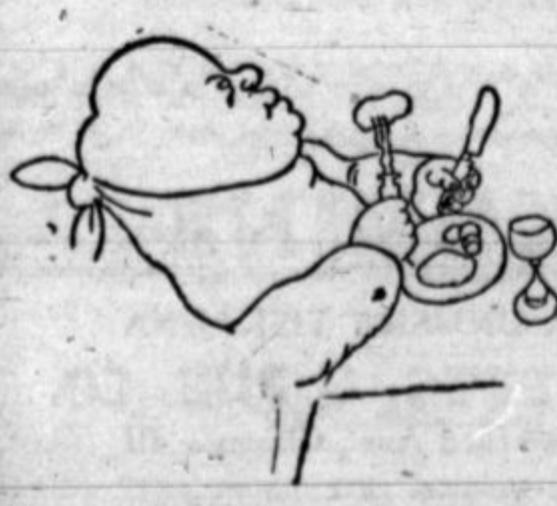
Sest sledičih let čakanja je Orlando preživel v Turinu, tudi ko je bila že Firence izvoljena za novo glavno mesto. Senat je bil razglasil Vitorija Emanuela za italijanskega kralja, in resnično: Italija je bila ustvarjena; manjkalo je še Rima in Benetk. Veliki boji so bili dozdevno končani, doba epopeje je bila zaključena. Benetke je daroval Italiji poraz. Orlando se je udeležil nesrečne bitke pri Custozzi, kjer je dobil dvoje ran in kjer je bolestna misel, da bi utegnil Avstrija zmagati, še silineje zadela njegovo srce. Ali tisti hip je izgubila, premagana pri Sadovi, Venecijo, in pet mesecov pozneje se je udeležil zmagoščevanja v Benetkah, ko je prihajal Vittorio Emanuele v mesto ob vriskajočem veselju naroda.

(Dalje prihodnjič)

Lep "prihanek"

Ko je bil Charles W. Culkin šerif newyorškega okraja, si je "prihanil" in vložil v banko nad dva milijona dolarjev, ali točno, \$2,073,383. To je dognala Hofstadterjeva preiskovalna komisija. Ako pa bi šerif delal v kaki livarni za plačo \$2,000 na leto in bi dajal na stran polovico, bi moral delati dva tisoč let, da si bi prihanil dva milijona.

NOVA POVEST
"SMOLA KAPITALISTA MEJAČA"
ZAČNE V KRATKEM IZHAJATI V "PROLETARCU"

KITAJCI SE NE UDAJO!

Japonska ima velik militaristični premoči v Kitajci precej nepriljubljen. Vzbudila je njihov nacionalizem in naletela na močan oborožen odpor. Na sliki sta dva mlada kitajska oficirje, ki navdušujejo Kitajce na odpor proti Japoncom. — Kitajci pogajajo zaradi Šangaja so otežljeno, ker Japonci nočno daju nikakih garancij, da bodo svoje čete odpoklicali ali da prehodijo v invazijo. Tudi v Mandžuriji postajajo razmere bolj in bolj zapleteno.

Po volilni bitki

West Allis, Wis. — Razburkanost volilnega boja je ponehalo v duhovih so se umirili, rečem pa, da ta volilne borbe v zgodovini West Allisa še niso bili kakor zadnja. Na eni strani zavedeno delavstvo pod okriljem socialistične stranke, na drugi nazadnjake sile in zagovorniki kapitalizma. Zmagalo je delavstvo, dasi to ni bilo lahko. Kakšnih sredstev so se posluževali naši nasprotniki, to ni mogoče popisati. Očitno proti delavstvu so se izkazale razum vseki vsi denarni in lažniji propagandi.

Napredek soc. stranke je v izobraževanju delavstva. Pred nami je še ogromno dela, s katerim moramo naprej. Izkazalo se je, da zmaguje zdrav razum vseki vsi denarni in lažniji propagandi.

Kapitalistični prirvenci so se posluževali v boju proti socialistom skrajno nizkotnih redi. Poraziti so jih hoteli za vsak ceno.

Nakana se jim ni posrečila, ker je bilo zavedeno delavstvo na napad pripravljeno. Izkazalo se je, da zmaguje zdrav razum vseki vsi denarni in lažniji propagandi.

Prvomajski slavnost čikaških socialistov se bo vršila v Ashland auditoriju. Popoldne bo manifestacija, in udeleženci odkorakajo v povorki po določenih ulicah z Ogden in Kedzie Ave. na So. Ashland in Van Buren, kjer bo zborovanje.

Ženstvo v preteklosti in sedanjosti

Po raznih virih priredila Anna P. Krasna

(Nadaljevanje.)

V starih industrijskih podatkih je označeno, da je bil na vedenju družinski oče tisti, ki se je pogajal s trgovcem ali tovarnarjem glede plače svoje žene in otrok. Seveda je bil on upravičen tudi do njih plače; žena ni imela pravice vprašati zanesljivo, da je naprila na plesča modrost in razsodnost moških postavodajalcev in državnikov!

Predilna in tkalska industrija je vsa, od svojega početka en sam, doig dokument nepopisnega trpljenja in izkoriščanja ženskega sveta. Pred več stotletji spisan industrijski "report" v prozi, katerega hocem je bil položaj industrijske delavke v vsem tem dolgem času, "Report", pravzaprav to je svinje vrste proletarska pesem, se deloma glasi: "Prijezdil je vitez, bil je Yvain—levji vitez, zakaj ob njegovih strani je tekel zolto lev. In jezdil je vitez proti Gradu Najhujših Doživitev. Ljudje-tržanji so ga hoteli ustaviti, on pa je jezdil dalje. Vratar pri vhodu mu je zastavil pot; on je silo vstopil. Notri je bil širok prostor, ograjen s suličasto ograjo. Tu je videl tri sto žensk, ki so delale pri zlato-svilnatem blagu. Brez prenehanja so delale, z brzimi rokami. Izžete ženske; njih vratovi zgrajeni in njih obrazni upadli; oblečene so bile v umazane, pokrpante cunje; glave so klonile in so tisto jokale, toda brez prenehanja so delale ob zlato-svilnatem blagu. Niso dvignile oči. In Yvain je poklical grajskega vratarja in mu dejal:

"Me smo sužnje in jetnice sinov hudičevih. Me ne moremo biti rešene, razen, če se pojavi dober vitez, ki bi jih pokljal v boju. Ali zakaj bi se varale s takim upom?"

"Me nikoli ne delamo po svoji volji. Jaz govorim kakor otrok, kadar govorim o naši rešitvi—me ne bomo nikdar rešene, nikdar osvobojene. Zmirom bomo tkale in šivale zlato-svilnato blago in ne bomo nobenkrat lepše oblečene. Zmirom bomo revne in zmirom bomo tr

če bi imele v življenu nekaj kar bi jim delalo veselje."

"Kaj jaz vem," je odgovoril vratar, "in če bi vedel, čemu naj ti povem?"

Zdaj je šel Yvain k ograji in je silo vstopil v ograjeni prostor; šel je k dekletom, jih pozdravil, eno in vse—in je videl solze v njih očeh. Spregorovil je Yvain besedo z njimi in ena izmed njih mu je odgovorila:

"Me smo sužnje in jetnice sinov hudičevih. Me ne moremo biti rešene, razen, če se pojavi dober vitez, ki bi jih pokljal v boju. Ali zakaj bi se varale s takim upom?"

"Me nikoli ne delamo po svoji volji. Jaz govorim kakor otrok, kadar govorim o naši rešitvi—me ne bomo nikdar rešene, nikdar osvobojene. Zmirom bomo tkale in šivale zlato-svilnato blago in ne bomo nobenkrat lepše oblečene. Zmirom bomo revne in zmirom bomo tr

pele žejo in glad. Neglede koliko bi naredile, ne bomo nikoli boljše hranjene. Me imamo komaj skorjo kruha za zajetek in večje. Od našega zadnjega v obliko ne zadostuje. Med nami ni niti ene, katere delo ne prinese več kakor šiling na den, a vojvoda vzame vse razen tistih borih štirih fartinov. Me smo v veliki delu in, potom našega dela je bogat. Da more biti bogatejši delamo vse dneve in tudi ponoči. Če se želimo nekoliko odpoceti pri delu, nam grozi z lakoto in z bičem. Tako si ne upamo vzetih oddihov."

(Dalje prihodnjič)

Sejo klubu št. 232 JSZ. se vrlo druge nedelje v mesecu ob 18. dopoldne v dvorani društva "Domovina" na 14. cesti. Sodruži, prijatelji, redno na sejo je v pridobivanju klubu novih članov, da na ta način ustvarimo močno postojanko J. S. Z. Sodruženike vabimo, da se nam pridružijo. Socialistična stranka je v tej dobi ena delavščka stranka s konstruktivnim programom, s katerim si delavstvo lahko pribrije boljšo bodočnost in končno osvoboditev mednarodne sužnosti.

FENCL'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA
2009 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Tel. Crawford 1382.
Pristna in okusna domača jedila. Čene zmrzne. Postrežba telca.

Priredbe klubov J. S. Z. in drugih soc. organizacij
APRIL
CHICAGO, ILL. — V nedelje 24. aprila koncert "Save" v dvorani SNPJ.
BRIDGEPORT, O. — Prvomajski pravljica klubu št. 11 JSZ. v sobote večer 30. aprila v dvorani Boydville.

CONEMAUGH, PA. — Prvomajski pravljica klubu št. 5 JSZ. v soboto večer 30. aprila v Slov. domu na Franklinu.

MILWAUKEE, WIS. — V nedelje 1. maja dopoldne zborovanje illinoise-wisconsinske konference JSZ.
MILWAUKEE, WIS. — Prvomajski pravljica klubu št. 37 JSZ. v soboto 1. maja v S. S. Turn dvorani.

CLEVELAND, O. — Dne 1. maja prvomajski slavnost v Slov. nar. domu.

WAUKEGAN, ILL. — Prvomajski pravljica klubu št. 45 JSZ. v Slov. nar. domu.

DETROIT, MICH. — Vaudeville in koncertna priredba v nedelje 8. maja pod avspicijo soc. klubov in "Svobode" v Slov. del. domu.

MILWAUKEE, WIS. — Deveti redni zbor JSZ. 28-29.30. maja.

MOON RUN, PA. — Konferenca oc. klubov in društev Prosvetne male in nedelje 26. junija.

AVGUST.

CLEVELAND, O. — Piknik klubu št. 27 JSZ. in odsek v nedelje 7. avgusta na Močilnikarjevi farmi.

(Tajne klubov prosimo, da nam sporoča datume svojih priredb, da jih uvrstimo v seznam.)

</

Poučne in znanstvene
knjige.
Romani, povedi, črtice in
opisi.

KNJIGARNA "PROLETARCA"
3639 West 26th Street, Chicago, Ill.

Pesmi, poezije, igre
Angleške knjige
socialne in znanstvene
vsebine.

The Cry for Justice (Upton Sinclair), vezana	2.00
The Profits of Religion (Upton Sinclair). Razprava o izrabljivanju ver za privatne inter-	

Miljan ljubzenec, (Alojz Kraigher), roman, vez.	75	Zadnja pot kapitana Scotta, (Pavel Kunaver), potopisne črtice skupodružne na severni tečaj, broš.	1.00	III. zvezek: Rošlin Vrjančko, Jara gospoda in Oštov greh	1.25	Kratka srbska gramatika (Dr. Josip Mencej)	25	"Dobs, His Authorized Life and Letters" (David Kalnsner), vezana v platno	1.00	Vital Problems in Social Evolution (A. M. Lewis), vez.	60
Miljonar brez denarja, (C. P. Oppenheim) vez.	50	Zadnja kmečka vojska (A. Šenosa), zgodovina kmetskih uporov v 14. in 15. stoletju, vez.	1.25	IV. zvezek: Gospod Janez, Kmete slike, Hunorske, Povesti za ljudstvo	1.25	Kratka zgodovina Slovencev, Hrvatov in Srbov (Matija Piro)	40	Dobs and the War, njegov govor v Cantonu, O. in pred poroto na sodišču	25	The West Parade, (Upton Sinclair). Opis današnjega suhaške Amerike. Vez.	2.50
Medvedjade, (Jože Pahor), socialen roman, broš.	75	Zapiski iz mrtvega doma, (F. M. Dostojevski), v dveh delih, vez.	2.25	V. zvezek: Pesmi, Berite novice, Kritike, Komentar	1.50	Mesedno delo in kapital, (Karl Marx), broš.	25	Drugless Health (Jos. H. Greer, M. D.), zdravljene brez zdravil, broširana	1.00	Yerney's Justice (Ivan Cankar: Hlapč Jernej in njegova pravica Prevel Louis Adamic), vezana v platno	75
Na kravah poljanah, (Ivan Matičič), trpljenje in strahote z bojnimi pohodovi bivšega slovenskega planinskega polka, vez.	1.50	Za milijoni, (A. K. Green) roman, broš.	65	VI. zvezek: Njegovo delo in doba, I. seštek: Leta mladosti in učenja, II. in III. seštek: Novelist in Politik	2.50	Naš jezik, (dr. Joža Glonar), vez.	25	Dynamite (Louis Adamic)	8.50	Walls and Bars (Eugene V. Debs) — Njegova poslednja knjiga, vezana	1.50
Naša vas, (Anton Novačan), broš. 75c, vez.	1.50	Za milični potih, (Žaljski), broš.	1.25	PESMI IN POEZIJE.		Kratka arska gramatika (Dr. Josip Mencej)	25	End of the World (Dr. M. Wilhelm Bölsche), vez.	60		
Na krivih potih, (Žaljski), broš.	40	Zelenza peta, (Jack London), socialen roman, v dveh delih, broš.	1.00	Akropolis in piramide, (Ant. Ašker), poetični sprehodi po Orientu, fina vezba	1.25	God and My Neighbor (Robert Goose-Step) (Upton Sinclair). Študija ameriškega visokošolskega, nad katerim imajo kontrolo privatni interesi, vez.	2.00	Verney's Justice (Ivan Cankar: Hlapč Jernej in njegova pravica Prevel Louis Adamic), vezana v platno	75		
Ogenj (H. Barbusse), dnevnik desetnije, vez.	1.00	Zmote in konec gospodinje Pavle, (Ivan Zorec), broš. Za sredo, (Fr. Malograjski), povest, broš.	1.25	Atila v Emoni in Romancu, (Ant. Ašker), broš.	50	Hundred Per Cent (Upton Sinclair). Povest patriota	2.00	Walls and Bars (Eugene V. Debs) — Njegova poslednja knjiga, vezana	1.50		
Obisk pri slovenskih pisateljih in umetnikih, (Izidor Cankar), vez.	45	Zvonarjeva hči, (Miller-Steržaj) povest, broš.	75	Balade in romance in Stara pravda, broš.	50	Jungle (Upton Sinclair), povest iz čakalskih klavnic	2.00	World Calendar (Frank S. Tausch)	50		
Obojenci, (Vl. Levstik), povest broš.	40	Znanci, (Rado Murnik), povesti in orisi, vez.	85	O konsumativni društvi	1.25	Ako želite prevzeti zastopništvo "Proletarca", prodajati sanj knjige in mu nabirati oglase, pišite upravitelju za pojasnila.					
Oglonica, (Fr. Zakraješek), povest, broš.	40	Zognjem in medom, (H. Sienkiewicz), povest iz davnih let, 681 strani, vez.	3.25	Politika in zgodovina (Dr. Drag Lončar), broš.	25	PROLETAREC,					
Pertinčarjevo pomlajenje (E. Kristan), sanjska povest, broš. 75c, vez.	1.25	Zlatarjevo zlato, (Avgust Šeneca), zgodovinska povest iz 16. stoletja, broš.	75	Praktični socializem, broš.	10	3639 W. 26th Street, Chicago, Ill.					
Povest o sedmih obesenih, (Leonid Andrejev), povest, vez.	45	Zgodbe in doline Šentflorjanske, (Ivan Cankar), broš.	1.00	Junaki, epske pesnitve, (Ant. Ašker), fina vezba	1.25	Jimmie Higgins (Upton Sinclair), povest socialističnega agitatorja med vojno	2.00				
Povest, (Fran Erjavec), vez.	50	Zabavna knjižnica, vsebina: Zločin in maledž, Mojster Rož, in Madžin zanikaneržev lastni životopis, vez.	1.00	Moderna francoška lirika, (Ante Debeljak), vez.	75	Karl Marx, biographical memoirs (Wilhelm Liebknecht) vezana	75				
Po strani klubok, (Damir Feigel), humoreske, broš.	45	Zbrani spisi, (Dr. Hinko Donejec), broš.	50	Proletarska etika in morala (Ivan Molek), broš.	50	King Coal (Upton Sinclair), povest iz štrajka coloradskih premogarjev l. 1913-14. Vez.	1.50				
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	Zbrani spisi, Val. Vodnik, broš.	40	Life and Death (Dr. E. Teichmann), vezana	60						
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	SLOVENSKI PISATELJI.		Rastilinstvo naših Alp (F. Seidl)	1.50	Money Changers (Upton Sinclair), novela z Wall Streeta, v kateri pisatelj opisuje vzroke finančne krize l. 1907. Zanimiva vse skozi, vezana	1.50				
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	Cankar Ivan: Zbrani spisi: I. zv., vsebina: Erotika, izdaja 1902; Erotika, izdaja 1899; Pesmi 1892-1898; Povest, (Rabinranath Tagore), broš.	6.00	Pozije, (S. Gregorčič), I. zvezek, vez.	60	Mountain City, (Upton Sinclair), novela, vezana	2.50				
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	II. zvezek: Crte in povest ter Kritični in polemični spisi, vezana	2.00	Pozije, (S. Gregorčič), II. zvezek, vez.	1.25	Outline of History (H. G. Wells), vez.	5.00				
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	III. zvezek: Jakob Ruda, Potovanje Nikolaja Nikića, Za narodov blagor. Crte in polemični spisi, vezana	2.00	Pozije, (S. Gregorčič), Ilustrirana izdaja, velik format, vez.	1.50	Physician in the House (J. H. Greer M. D.). Domaci zdravnik, vezana	5.00				
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	IV. zvezek: Knjiga za lahkomislene ljudi in Tuje vez.	2.00	Pozije, (S. Gregorčič), III. zvezek, vez.	1.10	Right to be Lazy (Paul Lafargue), vezana	2.50				
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	V. zvezek: Kralj na Betajnovi, Na klancu in Črtice, vezana	2.00	Pozije, (S. Gregorčič), IV. zvezek, vez.	80	Roberts Rules of Order, vez.	1.50				
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	VI. zvezek: Ob zori, Življenje in smrt Petra Novljana in Hiša Marije pomočnice, vezana	2.00	Roman Holiday (Upton Sinclair)	2.50						
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	VII. zvezek: Mimo Življenja, Črtice in novele ter Kritični spisi, vezana	2.00	Savage Survivals (J. Howard Moore) izredno zanimiv spis dokazov evolucije, vez.	1.25						
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	Levitik Fran: Zbrani spisi za mladino, vez.	1.25	Smernice novega Življenja (Dr. K. Ozvald), broš.	35	Science and Revolution (Ernest Unterman), vez.	2.50				
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	Maselj Fran-Podlimbarski: Zbrani spisi, fina vezba	1.25	Spol, ljubezen — materinstvo (Prof. dr. Zahor), trda vezba	40	Sex Science (Jos. H. Greer M. D.), znanstvena razprava o spolnih problemih, vez.	1.00				
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	I. zvezek: Slike in črtice, Gorski potoki in Tovariš Damjan, broš. \$1.50 vez.	2.00	Svetovna vojna in odgovornost socializma (E. K.) broš.	50	The Social Revolution (Karl Kautsky), vezana	60				
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	II. zvezek: Potresna povest, Moravske slike, Vojvoda Pero in Perica ter črtice, broš. \$1.50 vez.	2.00	Svetovna zadržava 1929, izdala Zadržuna založba v Ljubljani	10	They Call Me Carpenter (Upton Sinclair), povest iz Los Angelesa, broširana	1.00				
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	III. zvezek: Jakob Ruda, Potovanje Nikolaja Nikića, Za narodov blagor. Crte in polemični spisi, vezana	2.00	Zadržuni koledar 1930, izdala Zadržuna založba v Ljubljani	50						
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	IV. zvezek: Knjiga za lahkomislene ljudi in Tuje vez.	2.00	Zadržuni koledar 1930, izdala Zadržuna založba v Ljubljani	50						
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	V. zvezek: Kralj na Betajnovi, Na klancu in Črtice, vezana	2.00	Zadržuni koledar 1930, izdala Zadržuna založba v Ljubljani	50						
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	VI. zvezek: Ob zori, Življenje in smrt Petra Novljana in Hiša Marije pomočnice, vezana	2.00	Zadržuni koledar 1930, izdala Zadržuna založba v Ljubljani	50						
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	VII. zvezek: Mimo Življenja, Črtice in novele ter Kritični spisi, vezana	2.00	Zadržuni koledar 1930, izdala Zadržuna založba v Ljubljani	50						
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	Levitik Fran: Zbrani spisi za mladino, vez.	1.25	Zadržuni koledar 1930, izdala Zadržuna založba v Ljubljani	50						
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	Maselj Fran-Podlimbarski: Zbrani spisi, fina vezba	1.25	Zadržuni koledar 1930, izdala Zadržuna založba v Ljubljani	50						
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	I. zvezek: Slike in črtice, Gorski potoki in Tovariš Damjan, broš. \$1.50 vez.	2.00	Zadržuni koledar 1930, izdala Zadržuna založba v Ljubljani	50						
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	II. zvezek: Potresna povest, Moravske slike, Vojvoda Pero in Perica ter črtice, broš. \$1.50 vez.	2.00	Zadržuni koledar 1930, izdala Zadržuna založba v Ljubljani	50						
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	III. zvezek: Jakob Ruda, Potovanje Nikolaja Nikića, Za narodov blagor. Crte in polemični spisi, vezana	2.00	Zadržuni koledar 1930, izdala Zadržuna založba v Ljubljani	50						
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	IV. zvezek: Knjiga za lahkomislene ljudi in Tuje vez.	2.00	Zadržuni koledar 1930, izdala Zadržuna založba v Ljubljani	50						
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	V. zvezek: Kralj na Betajnovi, Na klancu in Črtice, vezana	2.00	Zadržuni koledar 1930, izdala Zadržuna založba v Ljubljani	50						
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	VI. zvezek: Ob zori, Življenje in smrt Petra Novljana in Hiša Marije pomočnice, vezana	2.00	Zadržuni koledar 1930, izdala Zadržuna založba v Ljubljani	50						
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	VII. zvezek: Mimo Življenja, Črtice in novele ter Kritični spisi, vezana	2.00	Zadržuni koledar 1930, izdala Zadržuna založba v Ljubljani	50						
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	Levitik Fran: Zbrani spisi za mladino, vez.	1.25	Zadržuni koledar 1930, izdala Zadržuna založba v Ljubljani	50						
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	Maselj Fran-Podlimbarski: Zbrani spisi, fina vezba	1.25	Zadržuni koledar 1930, izdala Zadržuna založba v Ljubljani	50						
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	I. zvezek: Slike in črtice, Gorski potoki in Tovariš Damjan, broš. \$1.50 vez.	2.00	Zadržuni koledar 1930, izdala Zadržuna založba v Ljubljani	50						
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	II. zvezek: Potresna povest, Moravske slike, Vojvoda Pero in Perica ter črtice, broš. \$1.50 vez.	2.00	Zadržuni koledar 1930, izdala Zadržuna založba v Ljubljani	50						
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	III. zvezek: Jakob Ruda, Potovanje Nikolaja Nikića, Za narodov blagor. Crte in polemični spisi, vezana	2.00	Zadržuni koledar 1930, izdala Zadržuna založba v Ljubljani	50						
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	IV. zvezek: Knjiga za lahkomislene ljudi in Tuje vez.	2.00	Zadržuni koledar 1930, izdala Zadržuna založba v Ljubljani	50						
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	V. zvezek: Kralj na Betajnovi, Na klancu in Črtice, vezana	2.00	Zadržuni koledar 1930, izdala Zadržuna založba v Ljubljani	50						
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	VI. zvezek: Ob zori, Življenje in smrt Petra Novljana in Hiša Marije pomočnice, vezana	2.00	Zadržuni koledar 1930, izdala Zadržuna založba v Ljubljani	50						
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	VII. zvezek: Mimo Življenja, Črtice in novele ter Kritični spisi, vezana	2.00	Zadržuni koledar 1930, izdala Zadržuna založba v Ljubljani	50						
Povest, (Maksim Gorki), broš.	45	Levitik Fran: Zbrani spisi za mladino, vez.	1.25	Zadržuni koledar 1930, izdala Zadržuna založba v							

The Cause of the Tragedy

There is much talk about the national government cutting down the number of its employees and cutting the wages of those remaining.

What the public—all along the line, national, state and local—needs is more employees, not less.

But of course it should have them as productive workers, not merely as clerical help, although it would, under proper conditions, need more of the latter, too.

The public should take over industries of all kinds and run them. It would receive the income from them and could pay the extra workers good wages without levying a cent of additional taxes. In fact, it could use a small part of the income to reduce taxes already existing.

It could guarantee jobs to all.

It could raise wages, instead of lowering them—for it would not pay any fat dividends. The dividend racket would be brought to an end. So would the interest racket. In time, that is, for it couldn't all be accomplished in a day.

But now is the time to begin. If we had the right kind of men in congress and the white house, the work of taking over industries and providing employment for the unemployed would be in process right now.

It is tragedy that this process is not going on. The people can blame themselves only, however, for they voted for the present occupants of the white house and the seats in congress.

Don't make such a terrible mistake again.

—The Milwaukee Leader.

Third Party

There can be no third party in the United States. Make no mistake on this point. Either you must be for the political party of the capitalist class or for the political party of the working class. There may be temporarily a division in the parties supporting these two great classes of society, but when the great crisis is reached, as it has been reached in capitalist society, we see the old parties shedding their partisanship and standing side by side in a desperate effort to save the profit system. So, too, when the great crisis comes to the working class we shall see all members of that class joining hands as one political organization in the work of remaking society. Conflict of ideas is the only method of making real progress. Socialism will triumph, just as Capitalism will pass into history, along with its predecessors—human slavery and feudalism. Make up your mind where you stand, and then go to work for what you believe to be right!

—The American Freeman.

It's Easy for Some People

The market value of the Missouri Pacific railroad's securities at present is \$12,450,000, according to Senator Couzens—and the Reconstruction Finance corporation has loaned the railroad \$12,800,000, which, if the senator is correct, is a little more than it is worth. Of the amount of the loan, \$5,850,000 was used for the purpose of repaying to the J. P. Morgan group of bankers part of a loan of \$11,700,000 which they had made to the road.

How easy it is for some people to get money out of the federal treasury! But there isn't a dollar there for the jobless.

That All May Read!

When the American Legion succeeded in having disarmament posters removed from the Syracuse public library, Dr. Bernard C. Clausen, popular pastor of the First Baptist church, displayed a copy on his outdoor bulletin board, with the caption: "This is the Poster the American Legion Was Afraid to Have You See."—The World Tomorrow.

For or Against

We must decide for or against a policy of peace. The construction of newer and greater machines for war, under the guise that the sole purpose is defensive does not ring true. Hundreds of millions of dollars for a navy does not suggest hundreds of millions of dollars for peace.

—Rocky Mount (N. C.) Telegram.

Self-Preservation

World peace can no longer be called a coward's plea—it becomes clearer every day that it is the cry of self-preservation, of compassion, of an ever increasing spiritual awakening which has reached from one pole to the other and is fast girdling this great globe of ours.—Viborg (S. D.) Enterprise.

SEARCHLIGHT

By DONALD J. LOTRICH

A quarter of a billion dollars (two hundred fifty million) is wasted by the government annually, it is revealed. This sum is paid out to the followers of the two political parties as pure graft because the democrats and republicans must keep their henchmen satisfied. And that's where the taxpayers money goes. Not only do the present day politicians waste the public money by the grafting and robbing the treasures but they are compelled to add unneeded jobs to put their henchmen on the public payrolls in order to keep them quiet. The average taxpayer doesn't know the extent of dishonesty in public office. When progressive liberals concede a quarter of a billion dollars as the annual loot you can bet your boots that in runs into twice that amount.

Socialists have been telling the people of this country for thirty years about the graft, corruption and waste of the government funds but outside of incidental outbursts in inconspicuous localities the warning was unheard. Today the greatest "mouthpieces" are crying for a reduction of expenditures. If it wasn't for the fact that higher taxation is anticipated especially on big incomes and the fact that people sponsoring these "mouthpieces" would be directly affected by the higher taxation, there wouldn't be any howl out of them even today. It's a pretty ticklish proposition to reduce expenditures by cutting off these party patrons without causing a great row among their own political circles. That's why it's not being done. Socialists who take office promise to be honest and efficient with no worries of party patrons. Socialists vote their party nominees for the sake of good government and not the spoils. In the fall elections a great victory for Socialism is predicted. Workers must join in with the sweep of the pendulum.

Omer Custer, the dry republican seeking the governorship nomination of Illinois ran far behind the rest of the candidates and our Jugoslav Republican Central Committee, of whom we had written two weeks ago, is still running dry.

Daylight saving will go into effect next Sunday, April 24, in Chicago. We hope this will not keep the people from attending Sava's concert on time. We are assured it's going to be a real spring affair delighting even the most sensitive opinions. So, on to the SNPJ Hall next Sunday. Because the clocks will be moved up an hour let us remind you that it will begin at 3:00 P. M.

"How can the people vote for the Socialist candidates at election time when all your candidates are unknown. Put up some famous men who have done something or who have fought for some important legislation and they will win," tells us one of our opponents. "No, no, brother," we told him. That may be the trick of the democrats and republicans but we Socialists besides voting for an honest and able man vote the platform, program and principles of our party. And, if it happens, as has happened a couple of times already, that elect officials do not act honestly in office the party expels them from membership. We Socialists vote for Socialists because we know our candidates are the only ones who stand for a change in the system that's crushing us." So

No Such Animal

"Who was the first man?" asked the visiting minister.

"Adam," the children answered in chorus.

"Who was the first woman?"

"Eve," they all shouted.

"Who was the meekest man?"

"Moses."

"Who was the meekest woman?"

Everyone was silent. The children looked blankly at one another, but none could answer. Finally a little hand went up, and the preacher said:

"Well, my boy, who was she?"

"There wasn't any."

Did You Ever

Teacher: "Give an illustration of great will power?"

Billy Brown: "To refrain from using imaginary brakes when my sister is driving the car."

TEMPUS FUGIT

Student: "Do you consider that insanity is on the decrease?"

Expert: "It seems to be! But then a lot of things used to be regarded as crazy that are very popular today!"

Our Doings Here and There

By JOHN RAK

An interesting discussion on Milwaukee's city administration took place last Thursday at the English Division branch meeting. Many facts were stressed by comrade Godina of what Socialist officials have accomplished for the city of Milwaukee. Plans were also outlined for a membership drive. Each member is asked to participate, invite their friends to our next meeting and have them become members of the branch.

Although the details of the expulsion of William Swoboda, Socialist Mayor of Racine, Wis., are not published, it is understood that he acted dishonestly and a grand jury investigation has been asked for by the Lyons Club of Racine. Many say that it is a blow to the Socialist Party. However, it will be an example of party discipline with which our comrades can go before the voters and show that Socialists must be honest, also, that it makes no difference whether it be a Socialist Mayor, Alderman or Governor, they are subject to the same rules and discipline. Breaking Socialist principles makes one subject to the most stringent procedure and expulsion. We can go out to the voters and say, this is what we do with dishonest officials, something that neither the democrats nor republicans have ever done. That should win greater confidence among the voters.

Fred Warren, an old comrade now editing one of the pages of the American Freeman brings out an idea which the young socialists can adopt. Place the names of ten of your friends in your notebook and keep sending them literature, pamphlets and books on Socialism until it will get them to join. As you secure one add another name to your list. The English Division of club No. 1 JSF discussed this suggestion and agreed to adopt it. It is a simple method which can be followed up with personal chats, but be certain not to antagonize your sympathizers. There is a growing demand for Socialism in the United States. New clubs are being formed by the dozens everywhere in the country. We can aid materially to these clubs by following the simple method outlined by Warren.

On Friday, April 22, branch 1 of Chicago will hold its regular meeting. The question of dictatorship discussed at the last meeting by comrade Owen will be continued. Comrade Molek has prepared himself to rebuttal some of the points stressed by Owen after which a general discussion is to follow.

A letter from Peter Zmerzlikar of Utah received last week contained several new subs for Proletarec, and also related the working conditions that exist in their district. In Chicago, Misko is making the rounds soliciting subscriptions. Rozic, our faithful booster, with the day for propaganda.

help of Alpner and Ambrozich see to it that our mailing list for Milwaukee not only increases, but also solicit renewals. From Detroit we occasionally hear from John Zornik whose letters most always contain a number of subs. Vidić and Jankovich are our agents in Cleveland whose names we see in each report published.

The entertainment committee of branch 1 is busily arranging for a "domaća zabava" to be held Saturday, April 30, at the lower SNPJ Hall. Friends and sympathizers are cordially invited to this comradely affair. The admission will be only 25¢ and assures your worth while to be present.

From Bridgeport, comrade Snoy's letter mentions that their singing society "Naprej" of branch 11 will render a program and play Saturday, April 30. Good speakers, singing, recitations in English and Slovene will be heard. A dance with music furnished by a good orchestra is to follow the program. Admission tickets are only 25¢.

Comrade Travnik of Detroit writes us that about 15 singers have recently joined the singing society Svoboda. This is indeed encouraging news and we hope that their program to be given on Sunday, May 8, will be a success and interest others to join their chorus.

Then They Laughed Again

Professor Fooze (to his class): "Are you laughing at me?"

Class (in chorus): "No!"

Professor Fooze: "Then, what else is there in the room to laugh at?"

Which?

The world process is forcing us to choose—either world organization for peace, or the suicide of our present civilization.—Robert Whitaker, in *World Unity*.

The so-called itch for office isn't a real itch. It can't be cured in seven years.

NO TRESPASSING ALLOWED!

Socialist Party Discipline

(The Milwaukee Leader.)

The Socialist party sees to it that its elected officials serve the public interest honestly and faithfully.

This fact seems to get on the nerves of old party politicians and old party newspaper. It got on their nerves during the municipal campaign and it is getting on their nerves again now.

In the campaign they stated that the Socialist executive committee meets in the mayor's office every Friday—which, by the way, is not true—and tells the elected officials what to do.

At present they are grousing about an action taken by the state executive committee of the party. They claim that Milwaukee Socialists are interfering with affairs in the neighboring city of Racine.

It was not the Milwaukee county executive committee that acted. It was the state executive committee of Wisconsin. The state party naturally has jurisdiction over its members in the whole state.

The Socialist party is proud of the fact that it keeps tab on its elected officials and holds them to the line of public duty—also of the fact that it backs them up in well doing. The latter is what it does most of the time—for it seldom has to do anything in the way of holding them in the line of public duty, as they usually hold themselves in line, since they are nearly always very sincere, highminded and incorruptible.

But when there is need to hold any official in the line of public duty, the party acts unhesitatingly.

The people have every reason to be glad that this is so. It safeguards them from the rotten government which exists in so many cities.

And it is not a small clique which does these things. The executive committees are selected by the membership. Any honorable person who believes in the principles of Socialism can be a member and have an equal voice and vote in the affairs of the organization. The party wants all such persons to join. Time after time, they are invited and urged to join. Such invitations have appeared in this column, many a time.

Old party elected officials owe allegiance to nobody. They selfishly select themselves as candidates in the first place, and, when elected, are under no sort of discipline. They pursue an individualistic course which results in bad government.

George Washington has been quoted as saying that the office should seek the man, and that the man should not seek the office. The Socialist party operates upon the theory that George Washington's advice in this respect is good. It insists that the office shall seek the man. It selects its candidates instead of letting them select themselves. The results show that its judgment is usually splendid, for its elected officials usually give splendid service. When one of them does not, he is dropped.

Editor of Arbitrator Asks Questions

It is probable that there are 10,000,000 adults in the United States who would prefer the Socialist platform, if they only knew it, to the policies of reaction. The first 10,000,000 are the hardest.

The Socialist party has the organization which gives a place on the ballot in most states; the League for Independent Political Action has a group of able economists and professors who command the country's respect. The power of both will be increased if they combine. Perhaps the league will show its idealism by joining this one campaign with the Socialist party, which is still the stronger of the two. Seven or more members of the executive committee of the league are Socialists already; it will be a proud day for the Socialist party when it also enrolls John Dewey, Oswald Garrison Villard, Robert Morss Lovett, Paul Brissenden, John A. Lapp, Helen Hamlin Fincke, Paul H. Douglas, Hannah Clother Hull, Henry Neumann and Howard Y. Williams.

There are other important liberals who should come out openly for the new Socialism: Jane Addams, Roger Baldwin, Harry Elmer Barnes, Charles A. Beard, Bruce Bliven, Carrie Chapman Catt, Henry Sloane Coffin, Clarence Darrow, Jerome Davis, Mary Ware Dennett, Harry Emerson Fosdick, Carleton J. H. Hayes, Arthur Garfield Hays, Samuel Guy Inman, Florence C. Lamont, Francis J. McConnell, James G. McDonald, Parker T. Moon, Harry A. Overstreet, Amos Pinchot, Lincoln Steffens, Harry F. Ward and Stephen S. Wise.

This number of The Arbitrator is being sent to each of these distinguished individuals with the request that they write their reasons for remaining outside the Socialist party—for publication in our next issue.

The chief objections to the Socialist party might be overcome by an influx of the intelligentsia, explaining the reforms needed. Let all of us outsiders join either the Socialist party or the league, but in the name of evolution do not let us maintain two third parties with approximately the same program. The Socialist national convention will meet in Milwaukee on May 15. See Milwaukee or say why not!—The Arbitrator.